

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Teologická fakulta
Katedra etiky, psychologie a charitativní práce

Diplomová práce

Evangelizace jako úkol křesťana

Srovnání praktických příkladů vybraných evangelizačních konceptů

Vedoucí práce: Dr. Ing. Alois Kříšťan, Th.D.

Autor práce: Bc. Marie Němcová

Studijní obor: Teologie

Forma studia: Prezenční

2016

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem svoji diplomovou práci vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích 28. března 2016

.....
podpis

Poděkování:

Děkuji Dr. Ing. Aloisovi Křišťanovi, Th.D. za poskytnutí odborných rad, cenné připomínky, ochotu a vstřícný přístup během zpracování této práce.

„Caritas Christi urget nos.“

„Kristova láska nás nutí.“

(srov. 2K 5,14)

Úvod.....	6
1. Vymezení pojmů	8
1.1 Vymezení pojmů misie a evangelizace.....	8
1.2 Charakteristika pojmů.....	10
1.2.1 Misie	10
1.2.2 Evangelizace	12
1.2.3 Nová evangelizace	13
1.2.4 Kérygma	14
1.2.5 Katecheze.....	15
2. Teologické základy misijní činnosti církve.....	18
2.1 Misiologie	18
2.2 Missio Dei.....	19
2.2.1 Missio Dei ve Starém zákoně	20
2.2.2 Missio Dei v Novém zákoně	21
2.3 Trinitární dimenze misijní činnosti církve.....	22
2.4 Christologický základ misijní činnosti církve	24
2.5 Panna Maria jako ekleziální vzor evangelizace.....	28
3. Poslání církve a křesťana k evangelizaci	29
3.1 Ježíšovy misijní příkazy	29
3.2 Misionář podle vzoru Ježíše Krista.....	33
3.2.1 Obsah hlásání.....	35
3.2.2 Metody hlásání	38
3.2.2.1 Svědectví života.....	40
3.2.2.2 Svědectví slovem	40
3.2.2.3 Mučednictví	41
3.2.2.4 Modlitba.....	41
3.2.2.5 Další metody evangelizace	42
3.3 Kvality misionáře.....	44
4. Představení vybraných evangelizačních konceptů uplatňovaných v současnosti v České republice	47
4.1 Koncept Školy křesťanského života a evangelizace svaté Marie z Nazaretu, Matky církve.....	48
4.1.1 Vznik a charakteristika	48
4.1.2 Cíle, obsah, metody a způsob formace misionářů	49

4.1.3 Realizace konceptu v České republice	52
4.2 Koncept františkánské misie.....	53
4.2.1 Vznik a charakteristika	53
4.2.2 Cíle, obsah, metody a způsob formace misionářů	54
4.2.3 Realizace konceptu v České republice	55
4.3 Koncept Koinonia Jan Křtitel	57
4.3.1 Vznik a charakteristika	57
4.3.2 Cíle, obsah, metody a způsob formace misionářů	58
4.3.3 Realizace konceptu v České republice	60
4.4 Koncept farních evangelizačních buněk.....	61
4.4.1 Vznik a charakteristika	61
4.4.2 Cíle, obsah, metody a způsob formace misionářů	62
4.4.3 Realizace konceptu v České republice	64
5. Srovnání vybraných evangelizačních konceptů uplatňovaných v České republice	66
5.1 Srovnání z hlediska cílů a metod	66
5.1.1 Srovnání z hlediska cílů.....	66
5.1.2 Srovnání z hlediska metod.....	67
5.2 Pohled na vybrané evangelizační koncepty optikou teoretické části práce.....	69
6. Závěr.....	71
7. Seznam použitých zdrojů	74
8. Seznam zkratk.....	77
9. Abstrakt	79
10. Abstract (abstrakt v angličtině).....	80

Úvod

Evangelizace je velmi aktuálním tématem od doby vzniku církve až dodnes. Je předmětem diskuze v církvi i na akademické půdě, kde se jí dnes věnuje teologická disciplína misiologie. Dovolím si říci, že evangelizace bude aktuální vždy, neboť se týká základu církve¹ a má svůj původ v samotné podstatě Boží. Evangelizace totiž není jenom dílem lidským, ale především Božím. Misie, kterou koná církev a která je její identitou, je jen pokračováním Boží misie do tohoto světa, která vyvrcholila v Ježíši Kristu a nyní pokračuje v církvi, kterou Ježíš ustanovil s příkazem hlásat evangelium všemu stvoření. Aby se plně ustanovilo Boží království jako v nebi, tak i na zemi. Aby se každý člověk dozvěděl o Boží záchranné misi, vysvobození člověka ze hříchu a smrti skrze Ježíše Krista, a měl možnost plně realizovat svou svobodu v rozhodnutí se pro Boha.

Téma evangelizace je důležité i v tom ohledu, že každá generace je plně zodpovědná za předávání víry svým vrstevníkům a potomkům a právě dnes, snad ještě více než dříve, je třeba ji uvádět do praxe. Papež František uvádí ve své exhortaci *Evangelii gaudium*, že srdcí mnoha lidí v dnešním světě se zmocňuje strach a zoufalství, vyhasíná radost ze života a roste nedostatek úcty, narůstá násilí a nerovnost. Popírání veškeré transcendence působí narůstající etickou deformaci, oslabení smyslu pro hřích a nárůst relativismu a to vše vytváří prostor všeobecné dezorientaci.²

Hlavním cílem evangelizace je spása člověka. Spása spočívá v osvobození od hříchů a získání nového svobodného života v duchu synovství a v lásce mezi bratřími. Evangelizace působí, že se člověk naučí vycházet ze sebe, a tak nachází svoji identitu, která spočívá v proexistenci, v bytí pro druhé.

Výběr tématu této diplomové práce byl do jisté míry ovlivněn mým studiem na Teologické fakultě Jihočeské univerzity, kde jsem při nabývání a prohlubování poznatků teologických témat vnímala stále větší touhu konfrontovat ortodoxii s ortopraxí. Na tomto základě jsem si začala uvědomovat, že jedině křesťan, který evangelizuje, žije svoji víru autenticky. Během studia jsem poznala několik evangelizačních konceptů a podílela jsem se na jejich realizaci, některé z nich budou v této práci jednotlivě popsány a navzájem srovnány.

---

¹ Mt 16,8. „A já ti pravím, že ty jsi Petr; a na této skále zbuduji svou církev a brány pekla jí nepřemohou.“

² EG 63–64.

Cílem této práce je popsat evangelizaci jakožto zásadní úkol křesťana a uvést srovnání vybraných praktických příkladů evangelizačních konceptů uplatňovaných v současné České republice. V práci se zaměřím na teologické zdůvodnění tvrzení, že evangelizace je zásadním úkolem křesťana, a uvedu, jaký to má význam nejen pro církev, ale i pro křesťana. Představím vybrané evangelizační koncepty a následně je mezi sebou srovnám. V práci tedy využiji metodu komparace. Užitek metody komparace je v možnosti, uvědomit si a formulovat na základě srovnání různých konceptů, některé jejich originální prvky, které by jinak zůstaly neobjeveny. K realizaci této metody zvolím jednotlivá kritéria, především se budu zabývat kritérii cílů a metod.

Struktura práce bude následující: nejprve vymezím důležité pojmy v oblasti misií, potom se budu zabývat teologickými základy misijní činnosti církve z oblasti misiologie, trinitologie, christologie a mariologie. Následně se budu věnovat původu a zdůvodnění misijního poslání církve a křesťana k evangelizaci a představím, jak by měl vypadat misionář podle vzoru Ježíše Krista. Učiním tak z důvodu, aby bylo patrné, že evangelizační činnost křesťana není nějaký výmysl nebo zbytečný apel, ale je zdůvodněna na úrovni teologie a vychází z přináležitosti křesťana k církvi, kterou získal ve křtu. Dále, aby bylo patrné, že téma evangelizace ani u nás v České republice nezůstává pouze na rovině teoretické, ale významným způsobem se realizuje i v praxi, představím konkrétní evangelizační koncepty: Školu křesťanského života a evangelizace Marie z Nazaretu, Matky církve; františkánskou misii; Koinonii Jan Křtitel; farní evangelizační buňky. Následně pak provedu jejich srovnání z hlediska cílů, metod a jednotlivých teoretických poznatků o evangelizační činnosti.

Mezi základní zdroje práce patří vybrané dokumenty druhého vatikánského koncilu, neboť během svého studia jsem poznala, jak velké bohatství je v nich obsaženo. Především apoštolská exhortace papeže Pavla VI. *Evangelii nuntiandi* z roku 1975; dále také encyklika papeže Jana Pavla II. *Redemptoris missio*, O stálé platnosti misijního poslání, z roku 1990. Důležitým pramenem je také český ekumenický překlad Bible: *Písmo svaté Starého a Nového zákona*. Pro práci s evangelizačními koncepty jsou stěžejními prameny webové stránky jednotlivých konceptů a osobní zkušenosti s nimi.

Hlavním zorným úhlem této práce je pojetí evangelizace nikoliv jako jednoho z úkolů církve, ale jako úkolu jediného, protože naprosto všechno, co církev dělá, má vycházet z její podstaty, která je evangelizační.

1. Vymezení pojmů

Cílem práce je popsat evangelizaci jakožto zásadní úkol křesťana a provést srovnání vybraných evangelizačních konceptů uplatňovaných v současné České republice. Proto v této první kapitole budou uvedena vymezení některých stěžejních pojmů této oblasti a následně bude stanoveno, v jakém smyslu budou na dalších stránkách této práce užívány. Dále se budu věnovat charakteristice pojmů týkajících se katolických misí. Pojem „misie“ budu vždy užívat ve smyslu „katolické misie“, neboť právě a výhradně jimi se tato práce zabývá.

1.1 Vymezení pojmů misie a evangelizace

V literatuře zabývající se tématy spojenými s katolickými misemi a s evangelizací se setkáme s užíváním těchto pojmů v různém určení a v různých úhlech pohledu. Pro lepší pochopení charakteru těchto pojmů uvedu některá jejich vymezení.

Misie mohou být chápány jako obecnější pojem nadřazený evangelizaci, která je jednou z jejich složek. S takovým chápáním se setkáme například u Davida Bosche, který ve své knize píše, že pojem misí v sobě nese velmi široký význam a evangelizace je základní dimenzí misijní činnosti, přičemž v jejich dalších dimenzích může být obsaženo všechno od uzdravování až po zemědělskou práci na pozemcích.³

Další pohled nabízí papež Jan Pavel II. v encyklice *Redemptoris missio*. Mluví zde v duchu *Evangelii nuntiandi* a uvádí, že misie jako takové do sebe pojímají tři oblasti: první se týká hlásání Krista lidem, kteří o něm ještě neslyšeli, to je vlastní misie ad gentes. Druhá oblast se týká těch, kteří na základě přijetí této zvěsti vytvářejí křesťanská společenství, ve kterých se rozvíjí pastorační činnost církve. A třetí oblast pojímá pokřtěné, kteří ztratili živý smysl víry, zde je na místě nová evangelizace. Mezi těmito třemi oblastmi nelze jasně vymezit hranice.⁴

Apoštolské exhortace *Evangelii nuntiandi* přináší další vysvětlení pojmů misie a evangelizace, chápe je do jisté míry, jako synonyma. Definuje evangelizaci jako přinášení radostné zvěsti všem společenským vrstvám a třídám, a účinkem této zvěsti pak dochází

---

³ Srov. BOSCH, D. J. *Dynamika kresťanskej misie: dejiny a budúcnosť misijných modelov*, s. 23–39.

⁴ Srov. RM 33–34.

k proměně lidí samotných, a tím k vytváření nového lidstva.⁵ Obsah zvěsti evangelizace i misií je stejný, liší se však v důzrech a metodách předávání, a to vzhledem k cílové skupině. Evangelizací, která je zde pojímána rovnou jako „nová evangelizace“, se rozumí, že je zaměřena na hlásání evangelia ve společnosti původně křesťanské a dnes sekularizované. Misie jsou představeny zase ve smyslu „ad gentes“, jsou tedy zamýšleny jako zaměřené na prostředí, ve kterém se lidé s evangeliem ještě nikdy nesetkali. V podmínkách naší společnosti je oprávněné, užívat oba termíny, neboť se zde vyskytují oblasti tradičně křesťanské s křesťanskými hodnotami, však bez aktivní víry hned vedle oblastí, které v podstatě nejsou evangeliem přímo zasažené.

V dalším úhlu pohledu jsou pojmy misie a evangelizace nahlíženy jako skutečná synonyma. Uvádí se jejich širší a užší pojetí. V širším pojetí se jimi rozumí snaha o vnášení hodnot evangelia do společnosti s cílem, aby každá její oblast byla prodchnuta láskou, milosrdenstvím a smířením. Vejdou se sem tedy i všeobecnější úlohy, jako je uvádění morálních a etických principů do praxe, katecheze, obrana lidských práv a jiné. To se však může povést jen za předpokladu, že jí bude předcházet ono užší pojetí, které je zaměřeno na zvěstování osoby Ježíše Krista s cílem přijetí jeho samotného do života jako Pána a Spasitele. Neboť on sám je zdrojem a základem celé evangelní zvěsti a společnost vždy tvoří a ovlivňují lidé, kteří buď na tomto základu staví, či nikoliv.⁶

V této práci se bude mluvit o misiích a evangelizaci ve smyslu synonym. Oba pojmy do sebe pojímají misie ad gentes, pastorační činnost církve i novou evangelizaci, neboť je nelze oddělovat a vymezovat jejich hranice.

S tím související pojmy misionář, evangelizátor, hlasatel evangelia zde budou taktéž vnímány jako synonyma a užívány různě vzhledem k jejich převážnému chápání v literatuře, ze které pro dané téma čerpám.

---

⁵ Srov. EN 18.

⁶ Srov. OPATRŇY, A., LACHMANOVÁ, K., ČERNÝ, J., BALÍK, J., MUCHA, P., MUSIL, J. *Pastorační sborník 1996: Evangelizace.*

1.2 Charakteristika pojmů

V této podkapitole uvedu charakteristiku pojmů misie, evangelizace, nová evangelizace, kérygma, katecheze. Tyto pojmy se přímo týkají tématu práce a jsou stěžejní i pro její cíl: popsat evangelizaci jako zásadní úkol křesťana a srovnat vybrané evangelizační koncepty.

1.2.1 Misie

Obsah pojmu misie dnes není jednoznačně určen. Ve světských kruzích je užíván například ve smyslu politická misie, vojenská misie. Vyjadřuje tedy určité poslání či úlohu. Do 16. století se slovo misie užívalo pro učení o Trojici, přičemž sloveso *mittere* (poslat) zde vyjadřovalo poslání Ježíše Krista Bohem Otcem na svět k dovršení spásného díla. Toto pojetí je známé jako *missio Dei* – Boží misie do tohoto světa. Od 16. století byl pojem misie užíván jezuity pro šíření křesťanské víry mezi nekatolíky, později také pro koloniální expanze evropských zemí. Od roku 1950 je chápán jako vysílání misionářů na určité území a jejich aktivita, také se užíval pro označení misijní stanice.⁷

V křesťanské teologii je pojem chápán tak, jak jej v následující definici vystihuje Rahnerův *Teologický slovník*: „S ohledem na univerzální platnost vykoupení v Ježíši Kristu má církev právo a povinnost svobodně hlásat evangelium jako srozumitelnou pravdu a konkrétní lásku mezi všemi národy, ve všech dějinných situacích, aby tímto hlásáním pozvala lidi k svobodné poslušnosti víry. Protože je veřejná, vede misie též ke změně společenských poměrů, nemá však žádné bezprostřední sociální a politické cíle. Vždy se bude setkávat s odporem a nikdy nebude dokončena.“⁸

O definici misí se pokoušelo mnoho teologů, největší počet definic se objevuje od 19. století, neboť je to století rozkvětu misí. Ještě než uvedu některé z těchto definic, chci upozornit, že misie není vůbec snadné specifikovat, neboť se dotýkají všech stránek života jednotlivce i celého lidstva.

Gustav Warneck v 19. století definoval misie takto: „Pod křesťanskou misí rozumíme veškerou křesťanskou činnost, která je zaměřená na zakládání a zřizování křesťanské církve

---

⁷ Srov. ČERNÝ, P. Vztah teologie a misiologie: Misiologická hermeneutika. In *Potřebujeme misiologii? Pokud ano, proč ji nevyučujeme a systematicky nerozvíjíme? Sborník příspěvků z první konference Středoevropského centra misijních studií*, s. 9–10.

⁸ RAHNER, K., VORGRIMLER, H. *Teologický slovník.*, s. 181–182.

mezi nekřesťany. Zakládá se na pověření hlavou katolické církve a vykonávají ji poslové (apoštolové, misionáři). Svého cíle dosáhne, až její poslání nebude víc potřebné.“⁹

V polovině 20. století uvedl Karl Hartenstein tuto definici: „Misie je poslušná služba svědectví vyznavačské církve, která se obrací k pohanskému světu, ve víře církvi a v očekávání Božího království.“¹⁰

Existují také příklady ze současnosti. Lubomír Stanček popisuje misie jako Boží dílo spásy, které se týká celého světa a dějin spásy a které se děje skrze Ježíše Krista a jeho církev v tomto světě formou evangelizace a vyučování. Začíná na místě, kde žijeme, a pokračuje stále dál, dokud evangelium nezasáhne všechny národy a dokud Ježíš Kristus nepřijde podruhé v moci a slávě.¹¹

A v dekretu druhého vatikánského koncilu O misijní činnosti církve *Ad gentes* je misie pojímána jako zvláštní úkol hlasatelů evangelia, kteří jsou církvi poslání do celého světa, kážou evangelium a zakládají církevní obce mezi lidmi, kteří v Krista ještě nevěří.¹²

K misijní činnosti se vyjadřuje také *Kodex kanonického práva*, který uvádí: „Vlastní misijní činnost, kterou církev zaštěpuje do národů nebo společenství, kde dosud není zakořeněna, uskutečňuje církev tím, že posílá hlasatele evangelia, dokud se plně neustaví nová církev, která by vlastními silami a dostatečnými prostředky mohla sama vykonávat dílo evangelizace.“¹³

Je patrné, že většina definic obsahuje celkem podobná vyjádření. Na závěr této podkapitoly bych ještě uvedla celkem důležité rozdělení: označením *missio Dei* se rozumí jedna všeobecná misie a užívá se pouze v singuláru, přičemž existuje pojem *Missiones Ecclesiae*, který se užívá pro jednotlivé misijní cesty a zakládání místních církví. Jedná se o konkrétní formy *missio Dei*.¹⁴

---

⁹ Srov. REIFLER, H. Křesťanská misie na prelome tisícročí. In STANČEK, L. a NOVÁKOVÁ, I. *Misijný fenomén*, s. 85–86, 87.

¹⁰ Srov. tamtéž, s. 88.

¹¹ Srov. STANČEK, L. a NOVÁKOVÁ, I. *Misijný fenomén*, s. 12.

¹² Srov. AG 6

¹³ CIC 786.

¹⁴ Srov. YORK, V. J. *Misie ve věku ducha*, s. 9–10.

1.2.2 Evangelizace

Pojem evangelizace je odvozen od hebrejského slovesa *euangelizein*, tj. evangelizovat, ve tvaru „εὐαγγελισασθαι“ lze najít už v Septuagintě. Objevuje se v úryvku knihy proroka Izaiáše, který cituje sám Ježíš v synagóze v Kafarnaum: „Duch Panovníka Hospodina je nade mnou. Hospodin mě pomazal k tomu, abych *nesl radostnou zvěst* pokorným, poslal mě obvázat rány zkroušených srdcem, vyhlásit zajatcům svobodu a vězňům propuštění.“¹⁵ Ježíš v synagoze odhodlaně přináší radostnou zvěst o příchodu Božího království, a tedy přináší evangelium¹⁶, evangelizuje.

Pojem evangelizace dnes nelze až tak snadno definovat, neboť každá taková snaha se nutně konfrontuje s redukcí významu tak „bohaté, složité a dynamické skutečnosti“¹⁷, jakou evangelizace je. Evangelizací se dá navíc označit celý život církve, neboť veškerá její činnost a život by měly být evangelizační. Neboť církev je svátostí, která realizuje v tomto světě Boží království. Podle slov papeže Pavla VI. církev existuje právě proto, aby evangelizovala.¹⁸ Evangelizace totiž není jedním z mnoha posláních církve, ona je jejím jediným posláním. Tato slova podpírá i Jan Pavel II., když mluví o tom, že hlásání radostné zvěsti je první úlohou církve, a to ve smyslu, že misijní působení je paradigmatem každého jejího díla.¹⁹

Pastorální teolog Joseph Geavert pojem evangelizace vymezuje takto: „Evangelizovat znamená připravovat a realizovat explicitní setkání s evangelní zvěstí, které by umožnilo uvěření a přijetí evangelia.“²⁰ Pojem evangelizace v sobě tedy zahrnuje i preevangelizaci.

Evangelizaci lze charakterizovat také jako proces, který v sobě obsahuje dvě základní na sebe navazující složky: první evangelizaci a katechezi.²¹ Tyto složky zde budou zmíněny pouze stručně, protože na dalších stránkách práce je rozvedu podrobněji.

První evangelizace neboli první hlásání je směřováno k nevěřícím a k těm, kteří žijí v náboženské lhostejnosti. K tomuto prvnímu hlásání evangelia je povolán misijním

---

¹⁵ Iz 61,6 (kurzíva M. N.).

¹⁶ Evangelium – řecky *euangelion*, tj. dobrá zvěst. RAHNER, K., VORGRIMLER, H. *Teologický slovník*, s. 88.

¹⁷ Srov. EN 17.

¹⁸ Srov. EN 14.

¹⁹ Srov. RM 34, 40. In EG 15.

²⁰ Srov. GEAVERT, J. Evangelizace. In *Dizionario di pastorale giovanile*, s. 326–339.

²¹ Srov. Slovníček odborných výrazů, *Cesty katecheze*, č. 1/2009, s. 26.

příkazem od samotného Krista každý pokřtěný.²² Pro první evangelizaci jsou nezbytné dva klíčové aspekty: vydávání svědectví životem a svědectví o Kristu slovem.²³

Katecheze je určena těm, kteří se již pro Krista rozhodli a jsou na cestě za ním. Na této cestě potřebují duchovní doprovázení a neustálé vzdělávání v otázkách víry. Katechezi mohou vykonávat pouze lidé k tomu pověření církví.

Pavel VI. uvádí ve druhé kapitole *Evangelii nuntiandi* příklad definice evangelizace jako hlásání Krista těm, kdo ho ještě neznají, jako kázání, katechezi, udělování křtu a jiných svátostí. Evangelizovat znamená pro církve přinášet lidem radostnou zvěst a proměňovat tak osobní i kolektivní vědomí lidí, jejich činnost i prostředí, a to pouhou božskou silou poselství.²⁴

1.2.3 Nová evangelizace

O nové evangelizaci mluví už papež Pavel VI. v úvodu ke své apoštolské exhortaci *Evangelii nuntiandi*. Apeluje na důležitost evangelizace zvláště v dnešní době, kdy žijeme ve společnosti, ze které se vytrácí úcta k jakémukoliv posvátnu. Také zdůrazňuje, že evangelium Ježíše Krista je stále živé a pořád aktuální. V dnešním moderním světě tedy potřebujeme novou evangelizaci. Podmínky, v nichž žije dnešní společnost, vedou církve k revizi metod a k všemožnému hledání způsobu, jak předat modernímu člověku křesťanské poselství. Vždyť jen v něm může najít odpověď na své otázky a posilu pro svou lidskou solidaritu. Poklad víry, který církve uchovává, má předkládat lidem naší doby způsobem co nejsrozumitelnějším a nejpřesvědčivějším, a proto je tu nová evangelizace.²⁵

Nová evangelizace není nová ve smyslu „ta první se nepovedla, je tu druhá“, ale je „nová“ ve svém způsobu. Je nová v nadšení – křesťan, který se osobně setkal s Ježíšem, má v sobě touhu hlásat Krista druhým, aby i oni zakoušeli vztah s živým Bohem. Je nová v metodách – základní metodou, jak zvěstovat lidem Boha, je hlásání kerygmatu. To znamená hlásat lidem Boha, který miluje člověka, i přes jeho hříchy a slabosti, který z lásky poslal svého jednorozeného Syna, aby člověka spasil, a rovněž posílá svého Ducha, aby člověk mohl zakoušet plody vykoupění ve společenství církve. Je nová v prostředcích – jedná se o vhodně zvolené výrazové prostředky, pomocí kterých se předává kerygma lidem

---

²² Srov. KONGREGACE PRO KLÉRUS. *Všeobecné direktorium pro katechezi*, č. 61.

²³ Srov. EN 21–22.

²⁴ Srov. EN 18.

²⁵ Srov. EN 1–5.

srozumitelným a moderním způsobem, například svědectví, happening, worship koncert, pantomima atd.²⁶

Nová evangelizace je uplatňována především v zemích, kde v dřívějších dobách křesťanský život nebyl ničím neobvyklým, avšak vlivem vzrůstajícího konzumismu, sekularismu a ateismu bylo křesťanství postupně vytlačeno a dnes už místní lidé neznají jeho podstatu. V tomto ohledu lze mluvit především o zemích „prvního světa“. Zůstaly pouze náboženské lidové tradice a rituály, které jsou bez znalosti a přijetí jejich správného obsahu a významu téměř bezcenné, ba některé i ke škodě. V tomto smyslu není nová evangelizace vůbec jednoduchá, neboť přichází k lidem, kteří si myslí, že evangelium znají. Proto je zde zapotřebí metody dialogu a naslouchání.

Nová evangelizace je vhodná především pro následující skupiny lidí: v první skupině se nacházejí pokřtění katolíci, kteří však nežijí křesťanským životem; ačkoliv u nich náboženské cítění ještě nevymizelo, počítají se mezi tzv. nepraktikující. Druhá skupina je specifická přítomností velmi vzdělaných křesťanů, kteří však náboženské vzdělání vlastní pouze z dětství. Dále jsou tu lidé, kteří praktikují lidovou zbožnost, jež je u nich hluboce zakořeněna, ale špatně znají základy své víry. A nakonec je tu skupina pokřtěných, kteří skrývají a utajují svou náboženskou identitu a nejsou schopni vydávat svědectví vlastní víry životem ani slovem.²⁷ Papež František k tomu dodává: „Nová evangelizace musí implikovat novou angažovanost každého pokřtěného.“²⁸

1.2.4 Kérygma

Tento pojem se týká nejhlubší podstaty křesťanské víry a užívá se ve spojení s hlásáním jejích základních pravd. Pochází z řeckého slova *kérysein*, které znamená ohlašovat, křičet. Označuje „zvěstování“ a zároveň „to, co je zvěstováno“.²⁹ Týká se zvěstování Ježíšovy smrti a vzkříšení jako nejdůležitější spásné události pro vykoupení člověka a celého lidstva z hříchu, která je mnohokrát předpovídaná ve Starém zákoně.³⁰ Tato zvěst byla již v prvotní církvi základním konstitutivním prvkem křesťanství, jak to dosvědčují listy svatého apoštola

²⁶ Srov. Škola evangelizace sv. Ondřeje, Nová Evangelizace [online]. [cit. 2016-02-02].
Dostupné z: <http://www.novaevangelizace.cz/nova-evangelizace>

²⁷ Srov. KONGREGACE PRO KLÉRUS, *Všeobecné direktorium pro katechizaci*, čl. 25–26.

²⁸ EG 120.

²⁹ RAHNER, K., VORGRIMLER, H. *Teologický slovník*, s. 128.

³⁰ Srov. Iz 53; srov. též EN 27.

Pavla: „Odevzdal jsem vám především, co jsem sám přijal, že Kristus zemřel za naše hříchy podle Písem a byl pohřben; byl vzkříšen třetího dne podle Písem, ukázal se Petrovi, potom Dvanácti.“³¹

Kérygma je základním obsahem prvního hlásání – první etapy evangelizace. Ta je však v situaci dnešní církve často podceňovaná a některými naivně předpokládána. První hlásání je ale důležité, neboť vede k první konverzi, rozhodnutí se pro nový způsob života s Kristem, a bez takového rozhodnutí je i jakákoliv katecheze bez žádoucího účinku. Kérygma je obsahem modlitby Vyznání víry.

Kérygma je základním obsahem hlásání, ve smyslu hlavního, zásadního, nebo dokonce nejpodstatnějšího obsahu. Týká se těchto pravd: Bůh ti dal život a miluje tě. Jsi hříšník. Písmo svaté říká: „Mzdou hříchu je smrt.“³² Ježíš za tebe zaplatil svou smrtí na kříži a vstal z mrtvých. Nyní ti nabízí nový život ve společenství Boží Trojice a celé církve. Dává ti svého svatého Ducha a zve tě do společenství církve. Kdo tyto pravdy na svém životě zakusil, ten nemůže než tuto radostnou zprávu říkat všem. Takový člověk také snadno rozezná, kde vědomí této radostné skutečnosti chybí, komu radostná naděje v obtížích života skomírá i kdo už jde úplně jinou cestou, jako by tato pravda neexistovala. Je to pravda, kterou člověk potřebuje slyšet neustále. Ne však jako neustálé opakování těch samých slov, ale každý neustále potřebuje povzbuzovat v naději a učit se čerpat z pramenů spásy.

1.2.5 Katecheze

Stejně jako první hlásání, je i katecheze složkou a částí evangelizace, která je předmětem mého zkoumání. Misijní činnost církve se týká tří rovin: misíí ad gentes, pastorační činnosti církve, nové evangelizace. Katecheze spadá do pastorační činnosti církve, která je v procesu evangelizace velmi důležitá.

Zatímco obsahem a základem prvního hlásání radostné zvěsti je kérygma, v katechezi³³ se jedná o soustavné vyučování, které směřuje do nejrůznějších oblastí života a zároveň vychází z kérygmatu. Vede konvertitu ke zrání ve víře a uvádí ho do křesťanského společenství, rozdmýchává plamen, kterým zahořel přijetím radostné zvěsti. Katecheze je tedy zaměřena na ty, kdo již uvěřili v Ježíše a přijali ho za svého Pána. Katecheze je v rámci

---

³¹ 1K 15,3–5.

³² Ř 6,23.

³³ Katecheze – řecky *katechein*, tj. ústně vyučovat. RAHNER, K., VORGRIMLER, H. *Teologický slovník*, s. 127.

procesu evangelizace jednou z jeho etap. Do procesu katecheze lze zařadit například katechumenát, přípravu ke svátostem, práci s Božím slovem, modlitby, besedy, přednášky, promluvy aj.³⁴ Dalo by se říct, že katechezi je každá forma služby Božímu slovu, která je zaměřena na pomoc při zrání křesťanské víry jednotlivců i celých společenství.³⁵ Nejedná se jen o vyučování náboženským pravdám a předávání víry, ale mělo by jít v rámci katecheze o formaci, tedy o výchovu víry. Je dobré si uvědomit, že první hlásání vytváří základ, na kterém pak katecheze staví další a další podlaží, avšak bez pevného základu se i ta nejlepší stavba zhroutí.³⁶ Tím základem je samotný Ježíš. Když se s ním člověk setká a přijme jej za svého Pána, může se zabývat morálkou, dogmatikou, katechezí atd.

K základním úkolům katecheze patří příprava na apoštolát a misi, aby byli věřící laici schopni křesťanského svědectví, společenské angažovanosti i mezináboženského dialogu a aby byli také připraveni k přijetí misijního poslání *ad gentes*.³⁷ Katecheze usiluje o to, aby se z věřících stávali Ježíšovi učedníci na svých pracovištích i v kulturním a společenském životě, aby byli schopni tam, kde jsou, vydávat svědectví o Kristu životem i slovem. Zároveň stále více uvádí do života církve.

Papež Jan Pavel II. ve své apoštolské exhortaci *Catechesi tradendae* (Katecheze v církvi), kterou vydal ve druhém roce svého pontifikátu v roce 1979, vysvětluje důležitost a stěžejní úlohu katecheze v církvi. Jak sám píše, katecheze je jednou ze základních povinností církve, která jí byla stanovena Ježíšem Kristem po jeho zmrtvýchvstání.³⁸ Tím církev také obdržela poslání a moc právoplatně vykládat a vysvětlovat vše, čemu on učil, jeho slova skutky, zázraky a přikázání. K tomu obdržela moc Ducha svatého. Papež zde vysvětluje pojem katecheze jako souhrn úsilí, jež církev vynakládá, aby získávala a učila nové učedníky, aby pomáhala lidem věřit, že Ježíš je Boží Syn, aby tak svou vírou získali život v jeho jménu,³⁹ s cílem budovat Kristovo tělo. A upozorňuje, že každá opravdová katecheze má být kristocentrická, ve středu a těžišti se nachází osoba Ježíše Krista. Cílem katecheze tedy je, aby všichni poznali Kristovu lásku, celou tu šířku i délku, výšku i hloubku

---

³⁴ Srov. ALBERICH, E., DŘÍMAL, L. *Katechetika*, s. 47.

³⁵ Srov. tamtéž, s. 50.

³⁶ Srov. Mt 7,24–27.

³⁷ Srov. KONGREGACE PRO KLÉRUS. *Všeobecné direktorium pro katechizaci*, čl. 30.

³⁸ Srov. Mt 28,19–20.

³⁹ Srov. J 20,31.

přesahující všechno poznání, a dosáhli plné míry Božích darů.⁴⁰ Dále mluví o tom, že prostředkem k dosažení cíle je zaměření se na pochopení Kristových slov, činů, znamení, jež vykonal, neboť v něm je plné zjevení. Pro tuto službu poukazuje na vzor samotného Ježíše, který je jediný, komu právem náleží titul Učitel – Mistr. Den co den sedával v chrámu a učil. Mnozí žasli nad jeho učením, protože učil jako ten, kdo má moc. Jeho nepřátelé ho obžalovali, že pobuřuje lid svým učením po celém Judsku. Jeho slova a činy byly v jednotě. Ježíš učil celým svým životem, jeho modlitba, zázraky, mlčení, slova, láska k člověku, přednost, kterou prokazoval malým a ubohým, i plné přijetí oběti na kříži, aby vykoupil lidstvo a zmrtvýchvstání, v tom všem se uskutečňovala jeho slova. Proto je Ukřižovaný jedním z nejvznešenějších obrazů Krista Učitele.

Papež také poukazuje na vztah katecheze a evangelizace, který vymezuje tak, že mezi nimi není rozpor ani totožnost, nelze je od sebe odloučit, navzájem se nutně spojují a doplňují. Poukazuje však také na problém, který nastává, když se katecheze děje bez předchozího prvotního hlásání. Bývá tomu tak nezřídka u dětí, které v dětství přijaly křest, přicházejí na katechetickou výuku, ale v rodině se jim nedostalo uvedení do vztahu ke Kristu. Tak se jim namísto postkatechumenátu dostává katecheze.

Jestliže je katecheze správně prováděna, prohlubuje evangelní kérygma a napomáhá tomu, aby se křesťané dokázali obhájit před každým, kdo se táže po důvodech jejich naděje.⁴¹ Katecheze je složkou a částí evangelizace, a proto je jejím obsahem právě evangelizace ve své plnosti.⁴²

---

⁴⁰ Srov. Ef 3,18–19.

⁴¹ Srov. 1Pt 3,15.

⁴² Srov. CT 1–49.

2. Teologické základy misijní činnosti církve

K naplnění cíle práce, který se týká představení evangelizace jakožto zásadního úkolu křesťana a srovnávání evangelizačních konceptů, je nezbytné zabývat se evangelizací z hlediska křesťanské teologie, neboť z toho následně vychází i nasměrování a představení dalších témat a pohledů s evangelizací souvisejících. Proto se chci v této kapitole zabývat zkoumáním teologických základů misijní činnosti církve a tématy, která s tím souvisejí.

Nejprve zde představím teologickou disciplínu, která se misiemi zabývá, misiologii. Následně uvedu skutečnost *missio Dei* i s jejím uskutečňováním v Novém i Starém zákoně a trinitární dimenzi misijní činnosti církve. Na závěr kapitoly se pokusím nastínit christologický základ misijní činnosti církve a lehce se dotknu i mariologie, v podkapitole o Panně Marii jako ekleziálním vzoru evangelizace. Všechny podkapitoly se jistým způsobem dotýkají teologických základů misijní činnosti církve.

2.1 Misiologie

Misiemi se dnes na akademické půdě zabývá teologická disciplína misiologie. Proto se jí zde budu krátce zabývat. Katolická církev nebyla první, kdo začal misie vědecky zkoumat, misiemi se začali systematicky zabývat teologové protestantské církve ve 2. polovině 19. století. Katolická misiologie vznikla až následně v reakci na protestantskou.⁴³ Přestože je misiologie poměrně novou disciplínou, přiklání se americký misiolog Arthur F. Glasser k názoru, že byla ve své podstatě přítomna v církvi vždy, neboť každá generace v církvi se zabývala otázkami, jak navázat na evangelizační praxi apoštolů, jak se má církev v různých dobách stavět k jejich učení, jak v oblasti misí spolupracovat s církevními strukturami. Vždy se snaží najít správný postoj k nekřesťanským náboženským systémům, vždy hledala odpověď na otázku spásy nepokřtěných a také se vždy zabývala otázkou inkulturace.⁴⁴

Holandský teolog Johannes Verkuyl definuje misiologii jako „studium spasitelných aktivit Otce, Syna a Ducha svatého, které proměňují svět k přijetí nastolení existence Božího

---

⁴³ Srov. AMBROS, P. *Pastorální teologie V. Církev, kultura, společnost, misie*, s. 119.

⁴⁴ Srov. GLASSER, A. F. *Missiology*. In ELWELL, W. A. (e.), *Evangelical Dictionary of Theology*. Basingstoke, s. 725.

království“.⁴⁵ Z toho vyplývají tři důležité aspekty misie: *missio Dei*, tedy spasitelná aktivita trojjediného Boha, pronikání Božího království do světa a samozřejmě eschatologický rozměr misie.⁴⁶ Je z toho patrný také trojí cíl misie: Christologický – církev ukazuje úzkou cestu kříže. Ekleziologický – církev působí a šíří Boží království. Eschatologický – církev připravuje cestu pro Kristův druhý příchod. Gerald Anderson, teolog zabývající se misiologií, zase poukazuje na interdisciplinárnost misiologie, chápe totiž teologii misie jako vědu, která z hlediska křesťanské víry určuje motivy, metody, strategii a cíle křesťanské misie ve světě, neboť jak sám říká: „Zdrojem misie je trojjediný Bůh, který je sám misionářem.“⁴⁷

2.2 Missio Dei

Teologickým základem misijní činnosti církve je *non plus ultra missio Dei*. Jedná se o pojem, který v sobě obsahuje zvěst o Boží misii do tohoto světa. Bůh sám se dává lidem poznat jako Bůh misie. Misie tedy začíná Božím pohybem směrem k člověku. Bůh nezanechal své stvoření pod kletbou hříchu, utrpení a smrti, ale rozhodl se rozvinout záchrannou misii.⁴⁸ Podle slov Christophera Wrighta v knize *The Mission of God* je misie tím, o čem je Bible. Celý kánon Písma je misiologickým fenoménem.⁴⁹ Všechny spisy Bible jsou produktem a svědectvím Boží misie. Misijní účel Písma dokazuje sám Ježíš v úryvku o učednících na cestě do Emauz. Ježíš jim vysvětluje smysl Písem, aniž by se při tom opíral o nějaký jeden konkrétní text. Svědčí o něm celá Písma. Celý Starý zákon je soustředěn na život i smrt a vzkříšení izraelského Mesiáše a na misii ve prospěch všech národů. Boží vyvolení Izraele je také misijním činem, který směřuje k požehnání všem národům. Ježíš byl poslán Bohem Otcem, aby splnil svou misii, a církev je na zemi proto, aby pokračovala v misii Božího služebníka.⁵⁰

---

⁴⁵ VERKUYL, J. *Contemporary Missiology: An Introduction*, s. 5.

⁴⁶ Srov. ČERNÝ, P. Kristovo dílo spásy jako základ a imperativ misie, s. 23.

⁴⁷ ANDERSON, G. H. Theology of Mission. In NEILL, S. ET AL. (ed.) *Concise Dictionary of the Christian World Mission*, s. 594.

⁴⁸ Srov. ČERNÝ, P. *Misijní podoba církve dnes. Hledání podoby misijní církve pro 21. století*, s. 2–3.

⁴⁹ Srov. WRIGHT, C. J. H. *The Mission of God: Unlocking the Bible's Grand Narrative*, s. 5, 6, 7, 29.

⁵⁰ Tamtéž.

2.2.1 Missio Dei ve Starém zákoně

Boží misie do tohoto světa nezačala až Ježíšovou inkarnací. Boží misí je prostoupen i celý Starý zákon. Každý Boží čin, každý jeho krok směrem k člověku je misijní. Bůh sám jde vstříc člověku, on je vždy iniciativní a ve své lásce předchází každý náš krok.⁵¹

Jan Heller, český teolog a profesor, ve své knize *Bůh sestupující: Pokus o christologii Starého zákona* uvádí, že starozákonní spisy jsou silně christologické, neboť směřují k vyvrcholení dějin spásy v Ježíši Kristu. Zároveň však Ježíš z Nazareta dalekosáhle přesahuje starozákonní christologii, neboť v něm začala nová etapa Božího díla spásy.⁵²

Díky Starému zákonu můžeme pochopit důvod Boží misie, kterým je porušenost a hřích člověka. Ve Starém zákoně je poslání chápáno jako vyvolení. Pro svou misii si Bůh vyvolil v Abrahamovi izraelský národ: „Učiním tě velkým národem, požehnám tě, velké učiním tvé jméno. Staň se požehnaním! Požehnám těm, kdo žehnají tobě, prokleji ty, kdo ti zlořečí. V tobě dojdou požehnání veškeré čeledi země.“⁵³ Sv. Pavel k tomu v listě Galat'ánům vysvětluje, že v Písmu se předvídá, že Bůh na základě víry ospravedlní pohanské národy, a proto dostal Abraham zaslíbení: „V tobě dojdou požehnání všechny národy.“⁵⁴ Pavel Černý k tomu uvádí, že tedy nešlo o kontradikci k zaslíbením učiněným Izraeli, nýbrž o jejich eschatologické naplnění.⁵⁵ Cílem této misie je požehnání všem národům. Izrael tedy není vyvolen exkluzivně na úkor ostatních národů, naopak, jedná se o inkluzivní a univerzální cíl požehnat všem národům. Exkluzivní jsou pouze specifické prostředky, konkrétní lidé, zvláště osoba Mesiáše.⁵⁶ Poslání se týká celého izraelského národa, zároveň i konkrétních jednotlivců, např. Mojžíše, Izaiáše, Jeremiáše, Ezechiela.⁵⁷ Na tuto misi by však nikdy nestačil Izrael sám, musel přijít Boží služebník – ebed Jahve – Mesiáš, jak o něm píše prorok Izaiáš.

---

⁵¹ Srov. 1 J 4,10.

⁵² Srov. HELLER, J. *Bůh sestupující: Pokus o christologii Starého zákona*, s. 10–11.

⁵³ Gn 2,2–3.

⁵⁴ Srov. Ga 3,8.

⁵⁵ Srov. ČERNÝ, P. *Kristovo dílo spásy jako základ a imperativ misie: Aktivita Světové rady církví*, s. 29.

⁵⁶ Srov. WRIGHT, Ch. *The Old Testament and Christian Mission*, s. 39.

⁵⁷ Srov. Ex 3,13–14; Iz 6,8; 19, 20; Jr 1,7; 26, 15; Ez 2,3–4.

2.2.2 Missio Dei v Novém zákoně

V Novém zákoně missio Dei vrcholí v Kristově díle spásy. Po mnohá staletí přinášeli proroci předpovědi Mesiáše a Nový zákon konečně zachycuje jeho příchod, dovršení díla spásy a také pověření k jeho zvěstování, k pokračování této missio Dei skrze církev. Nový zákon vznikl jako misijní dokument církve, obsahuje rekapitulaci Božího plánu spásy a zároveň zachycuje jeho realizaci a vyústění v novozákonní době. Evangelia lze považovat za záznamy misijních kázání a epištoly za nástroje misijní práce. Skutky apoštolů popisují pohyb této misie směrem k pohanům.⁵⁸

V Novém zákoně se tedy poslání missio Dei vztahuje především na Krista a později také na dvanáct apoštolů, kteří mají za úkol zvěstovat Krista a radostnou zprávu o jeho spásném díle, které je pro všechny lid. V tomto ohledu je dobré zmínit, že není správné oddělovat christologii v úzkém smyslu (týká se osoby Spasitele) a soteriologii (týká se díla Spasitele), jak na to upozorňuje Ctírad V. Pospíšil.⁵⁹ Ježíš totiž koná své spasitelné dílo i tím, kým je on sám. On nejenom předává Boží slovo, on je Božím Slovem. On nejenom hlásá a přináší Boží království, on jím je.

Jméno Ježíš (Jěšúa), které znamená „JHVH je spása“, vyjadřuje, kde je zdroj spásy. Spása (*sótéria*) v sobě zahrnuje úplnou proměnu lidského života, odpuštění hříchů, uzdravení ze slabostí, vysvobození z jakékoliv svázanosti a dar věčného života. Tento pojem v sobě však zahrnuje i významové odstíny, které se týkají vysvobození z nebezpečí, z těžké situace, od nepřátel, z útlaku, ze spárů pokušitele, z porážky, ze sociální zkaženosti, z materiálního nedostatku, z nemoci, utrpení, ze smrti atd.⁶⁰ Z výše uvedeného a také z Ježíšových činů a zázraků je patrné, že v konceptu spásy je spása duše a spása těla provázaná.⁶¹ Zároveň je však také dobré zdůraznit, že nelze oddělovat materiální a fyzickou rovinu spásy od eschatologické, která je zaměřena na druhý příchod Páně. Nový zákon nenabádá, aby prvotním posláním člověka byl morální život a sociální spravedlnost, ale předpokládá se zápas o ně jako důsledek vykoupeného života těch, kteří žijí k Boží slávě.

---

⁵⁸ Srov. ČERNÝ, P. *Kristovo dílo spásy jako základ a imperativ misie: Aktivity Světové rady církví*, s. 34.

⁵⁹ Srov. POSPÍŠIL, C. V. *Ježíš z Nazareta, Pán a Spasitel*, s. 78.

⁶⁰ Srov. ČERNÝ, P. *Kristovo dílo spásy jako základ a imperativ misie: Aktivity Světové rady církví*, s. 35–36.

⁶¹ „Duch Hospodinův jest nade mnou; proto mne pomazal, abych přinesl chudým radostnou zvěst; poslal mne, abych vyhlásil zajatcům propuštění a slepým navrácení zraku, abych propustil zdeptané na svobodu, abych vyhlásil léto milosti Hospodinovy.“ L 4,18.

Milostí tedy jsme spaseni, skrze víru.⁶² Člověk je spasen skrze víru, když ústy vyzná, že Ježíš je Pán, a uvěří v srdci, že ho Bůh vzkřísil z mrtvých.⁶³ Spasení je tedy dáno těm, kteří věří, a spočívá v odpuštění hříchů a nabytí nového vztahu k Bohu, který v sobě nese eschatologický charakter.⁶⁴ V žádném jiném jménu není spasení než ve jménu Ježíš.⁶⁵ *Missio Dei* tedy již došla svého vyvrcholení v Ježíši Kristu a církev má teď za úkol svojí misijní činností dále v ní pokračovat a realizovat v každém čase na každém místě tuto spásu v Ježíši Kristu.

2.3 Trinitární dimenze misijní činnosti církve

V předchozích podkapitolách jsem se zmínila o tom, že misie je v teologii chápána jako něco, co je odvozeno ze samotného Božího charakteru.⁶⁶ V křesťanské teologii je Bůh nahlížen jako trojjediný. „Je proto nemožné mluvit o misii církve odděleně od misie Trojjediného Boha a mimo plně trojiční teologické východisko.“⁶⁷ Misionářské poslání církve má tedy trinitární dimenzi. Je odvozeno od poslání Syna a Ducha svatého podle Božího plánu.⁶⁸

Mluví o tom také papež Pavel VI. v dogmatické konstituci druhého vatikánského koncilu *Lumen gentium*, O církvi, kde popisuje misii Boha Otce do tohoto světa, která vrcholí v poslání Ježíše Krista Bohem Otcem a pokračuje sesláním Ducha svatého na církev.

„Věčný Otec podle zcela svobodného a tajemného záměru své moudrosti a dobroty stvořil celý svět a rozhodl se povznést lidi k účasti na božském životě. Neopustil je ani po jejich pádu v Adamovi, ale poskytoval jim neustále pomocné prostředky ke spáse se zřetelem na Krista, Vykupitele, jenž je obraz neviditelného Boha, dříve zrozený než celé

---

⁶² Srov. Ef 2,8.

⁶³ Srov. Ř 10,9–13.

⁶⁴ Srov. Sk 10,43; 26,18.

⁶⁵ Srov. Sk 4,12.

⁶⁶ „Misijní poslání církve má tak své kořeny v misijní podstatě Boží.“ NORVALD, Y. *Quest for Authority: An Investigation of the Quest for Authority within the Ecumenical Movement from 1910 to 1974 and the Evangelical Response*, s. 144.

⁶⁷ SCHERER, J. A. Church Kingdom and *Missio Dei*. In VAN ENGEN, Ch. (ed.): *The Good News of the Kingdom*, s. 85.

⁶⁸ Srov. AG 2; KKC 850.

tvorstvo.⁶⁹ Všechny vyvolené však Otec před začátkem času předzvěděl a předurčil, aby byli ve shodě s obrazem jeho Syna, aby tak on byl první z mnoha bratří.⁷⁰ A stanovil, že ty, kteří věří v Krista, svolá vjedno ve svaté církvi.⁷¹ „A když bylo dokončeno dílo, které dal Otec Synovi na zemi vykonat,⁷² byl v den letnic seslán Duch svatý, aby stále posvěcoval církev a věřící, aby tak měli skrze Krista v jednom Duchu přístup k Otci.⁷³ On je Duch života a pramen vody, která tryská do věčného života.⁷⁴ Skrze něho Otec oživuje lidi mrtvé hříchem a jednou v Kristu vzkřísí jejich smrtelná těla.⁷⁵ Duch přebývá v církvi i v srdci věřících jako v chrámě,⁷⁶ modlí se v nich a vydává svědectví o jejich přijetí za děti.“⁷⁷

Trinitární teologii se na našem území významným způsobem věnuje teolog a profesor Ctirad Václav Pospíšil. Ve své knize *Jako v nebi, tak i na zemi* rozpracovává téma imanentní a ekonomické Trojice, které se týká Božího působení uvnitř a navenek. Imanentní Trojice je Boží život a působení uvnitř vztahů Otce, Syna a Ducha svatého.⁷⁸ Ekonomická Trojice spočívá v sebezjevování Boha světu. Rozpracovává zde i Rahnerův Grundaxiom, který Rahner nazývá Grundthese a který zní: „Ekonomická Trojice je Trojice imanentní a naopak.“⁷⁹ Pro trinitární dimenzi misijní činnosti církve z toho plyne, že tak jako Bůh jedná vůči světu, jedná i uvnitř vztahů Trojice. Lze tedy říci, že misie jako spasitelná činnost Trojice vůči světu vychází z její samotné podstaty. Jestliže tedy církev plní své misijní poslání, jistým způsobem má účast na samotné podstatě Trojice.

---

⁶⁹ Srov. Ko 1,15.

⁷⁰ Srov. Ř 8,29.

⁷¹ LG 2.

⁷² Srov. J 17,4.

⁷³ Srov. Ef 2,18.

⁷⁴ Srov. J 4,14; 7,38–39.

⁷⁵ Srov. Ř 8,10–11.

⁷⁶ Srov. 1K 3,16; 6,19.

⁷⁷ LG 4.

⁷⁸ Jestliže Trojice žije vztahy uvnitř sebe, žije je i navenek. „Trinitární obraz Boha je posledním základem postupování transcendence a imanence Boha vůči světu.“ POSPÍŠIL, C. V. *Jako v nebi, tak i na zemi: náčrt trinitární teologie*, s. 115.

⁷⁹ RAHNER, K. „Der dreifaltige Gott“, s. 328–329. In POSPÍŠIL, C. V. *Jako v nebi, tak i na zemi: náčrt trinitární teologie*, s. 93–94.

2.4 Christologický základ misijní činnosti církve

Stejně jako v trinitologii, i v samotné christologii lze najít významné aspekty, které tvoří základ misijního poslání církve. Proto se v této podkapitole budu zabývat zkoumáním těchto aspektů christologie, neboť se také týkají, ba dokonce úzce souvisejí s cílem této práce, kterým je popsat evangelizaci jakožto zásadní úkol křesťana.

Teolog Pavel Černý ve své knize *Kristovo dílo spásy jako základ a imperativ misie* rozpracovává tuto myšlenku, že „christologie je základním modelem misijního poslání“.⁸⁰ Zrod křesťanských misí je daný osobou Ježíše Krista, Božího Syna, jeho vtělením, smrtí a zmrtvýchvstáním. Z myšlenek kardinála Meisnera vyplývá, že jen jako Bůh a člověk zároveň je pro lidi Kristus současně transcendentní i přístupný a může je spasit.⁸¹ Pouze tak je Bohem, který člověka skutečně miluje.⁸² Zde se krátce zastavím u zkoumání Ježíšovy inkarnace, neboť se týká Ježíšova božství a lidství a zdá se natolik podstatná, že bez ní by nikdo nemohl být křesťanem. K tomu uvádí Ctirad V. Pospíšil v knize *Ježíš z Nazareta, Pán a Spasitel*, že „křesťanská ontologie může existovat jen prostřednictvím ontologie Kristovy, Syna darovaného Otcem“.⁸³

Princip inkarnace je základem misijní činnosti, je dovozován z teologie kvasu.⁸⁴ „Křesťanská pravda totiž není systémem, který se aplikuje z vnějšku, z nadřazené pozice těch, kteří učí, ani není systémem pravidel, který se musí dodržovat, ale je svědectvím. Princip inkarnace spočívá v proniknutí evangelia do každé lidské skutečnosti, do každé skutečnosti světa. Být apoštolem znamená vše přijmout, vše proniknout, vše, co je lidské a co je ve světě. Všechno s výjimkou hříchu. Je to program, jak být duší, solí a kvasem země.“⁸⁵

---

⁸⁰ Srov. ČERNÝ, P. *Kristovo dílo spásy jako základ a imperativ misie: Aktivity Světové rady církvi*, s. 43.

⁸¹ Centrem misie není izolovaná christologie ani samotná ekleziologie. Každá falešná christologie má za následek falešnou ekleziologii. Každé falešné učení o Kristu totiž obsahuje falešné učení o církvi. Proto je nutné správně chápat Kristovo mystérium, jeho pravé božství a pravé lidství. Christologicky bludné nauky v průběhu dějin, které toto popíraly, například doketismus nebo adoptianismus, mají za následek úbytek věřících. Jednou z hlavních příčin odkřesťanštění Evropy je to, že víra přestává být vnímána smysly. Proto je dnes při nové evangelizaci nutné, aby víra nepřestala být vnímána smysly, to znamená, aby Kristus nebyl odlidštěn ani církev odsvětštěna. Srov. MEISNER, J. *Myšlenky k nové evangelizaci Evropy*, s. 3.

⁸² Srov. AMBROS, P. *Nové cesty pastorální teologie. Krása jako východisko*, s. 5–70.

⁸³ POSPÍŠIL, C. V. *Ježíš z Nazareta, Pán a Spasitel*, s. 311.

⁸⁴ Srov. Mt 13,33.

⁸⁵ PIUS XI., *Quas Primas*, citováno in SUHARD, E. *Rozmach alebo úpadok cirkvi. Pastiersky list na Veľký pôst roku spásy 1947*, s. 84.

Významný teolog Jean Galot mluví o vztahu Ježíšovy inkarnace a kenoze. Apoštol Pavel toto téma vystihuje ve starokřesťanském christologickém hymnu: „Způsobem bytí byl roven Bohu, a přece na své rovnosti nelpěl, nýbrž sám sebe zmařil, vzal na sebe způsob služebníka, stal se jedním z lidí. A v podobě člověka se ponížil, v poslušnosti podstoupil i smrt, a to smrt na kříži.“⁸⁶ Bůh v Kristu sestoupil nejhluběji do naší bídy, porušenosti a smrti. Je to stará píseň, která uvažuje o inkarnaci jako o vyprázdnění sebe, které je nazýváno kenozi. Učinění ničeho ze sebe. Jedná se o sestup z božského stavu do pozice služebníka, kdy ten, který byl v „božské formě“, vyprázdnil sama sebe a byl učiněn podobným člověku.⁸⁷ Tak ten, který se inkarnoal, zároveň podstoupil kenozi.⁸⁸ Inkarnace byla tak hluboká, že může být vyjádřena slovy: „Sám sebe zmařil.“⁸⁹ Ježíšova oběť na Golgotě tak byla vyvrcholením oběti, která začala již dávno předtím v inkarnaci a kenozi. První člověk podlehl pokušení „být jako Bůh“⁹⁰, Kristus, který měl Boží podstatu, dal přednost inkarnační podobě služebníka.⁹¹

Tyto principy inkarnace a kenoze jsou stěžejní také pro poslání učedníků do světa, neboť tato skutečnost je taktéž inkarnační misí, která v sobě obsahuje kenozi. V souvislosti s tím je dobré připomenout, že při Ježíšově identifikaci s člověkem nebyla změněna jeho identita. Vzorem inkarnační misie je také apoštol Pavel, který se dokázal identifikovat s těmi, kterým sloužil, a být Židům Židem a těm, kteří jsou bez zákona, jako ten, který je bez zákona.⁹²

A tak misie církve není triumfalistická, ale je naopak konána ve slabosti. Proto učedníci trpí a mnohdy se stávají i mučedníky.⁹³ Triumfem křesťana je vždycky kříž, je to prapor vítězství.⁹⁴ Pro církvev to znamená, že se má podílet na Ježíšově smrti a vzkříšení a připojit se k jeho cestě kříže směrem ke konečnému odkrytí mesiášského království.

Má-li církev plnit své poslání ve stopách Ježíšových, je pro ni velmi nezbytná pokora. Svatý Jakub ve svém listě píše: „Bůh se staví proti pyšným, ale pokorným dává milost.“⁹⁵

---

⁸⁶ Fp 2,6–8.

⁸⁷ Srov. GALOT, J. *Who is Christ? A theology of the incarnation*, s. 183–184.

⁸⁸ Kenoze, tj. řecky „vyprázdnění“, vyjadřuje sebeponížení Božího Logu při vtělení, Kristovu poslušnost Otci a vědomé přijetí smrti (srov. Fp 2,6–11). RAHNER, K., VORGRIMLER, H. *Teologický slovník*, s. 439.

⁸⁹ Fp 2,7.

⁹⁰ Gn 3,5.

⁹¹ Srov. ČERNÝ, P. *Kristovo dílo spásy jako základ a imperativ misie: Aktivity Světové rady církví*, s. 42.

⁹² Srov. 1K 9,19–22.

⁹³ Srov. ČERNÝ, P. *Kristovo dílo spásy jako základ a imperativ misie: Aktivity Světové rady církví*, s. 242.

⁹⁴ Srov. EG 85.

⁹⁵ Jk 4,6.

Svatý Ignác z Loyoly ve svých *Duchovních cvičeních* říká, že člověk skrze pokoru nabývá všech ostatních ctností.⁹⁶ Je tedy nemožné pustit se do skutečně plodného apoštolského díla, nebude-li inspirováno podobnou pokorou, jakou měl Ježíš. Často se stává, že mnoho úsilí v misiích přináší jen málo úspěchů proto, že se zapomíná na pokoru a kříž. Bezpochyby je těžké věřit v účinnost kříže, a proto je často odmítán a zavrhován a usiluje se spíše o famózní výsledky a lidskou chválu.⁹⁷ Francouzský jezuita Louis Lallement říká: „Někteří si namlouvají, že působí úchvatně a že jsou pro svou pověst všude dobře přijímáni. Náramně se klamou. Prostředky, na něž spoléhají, nejsou ty, jež používá Pán, aby konal veliké věci.“⁹⁸ Je třeba připomenout, že náš Pán se nespokojil s hlásáním pravdy, aby zachránil duše. Z lásky se za ně nechal ukřižovat. A tak ani apoštolové nemohou zachránit duše, nebudou-li pro ně trpět. Církev musí jít cestou Ježíšova kříže a umírání, aby vydala plody jeho vzkříšení. „Jestliže pšeničné zrno nepadne do země a nezemře, zůstane samo. Zemře-li však, vydá mnohý užitek.“⁹⁹ Cesta kříže je cestou křtu, kdy křesťan sestupuje spolu s Kristem do vody, umírá spolu s Kristem a spolu s ním vstává k věčnému životu.

To vše má své důsledky pro misijní činnost církve. Teolog Henri Nouwen říká: „Evangelizace není jen o tom, jít a říci druhým, že Pán vstal z mrtvých. Ale také přijmout svědectví těch, ke kterým jsme byli vysláni. O misii se často mluví ve vztahu výlučného dávání. Ale pravá misie znamená také přijímat. Dlouhodobě je misie možná jen tehdy, když se dávání rovná přijímání. Jsme posláni k nemocným, postiženým, vězněným, umírajícím, abychom jim přinesli radostnou zvěst o vzkříšení Pána. Ale velmi rychle nám dojdou síly, pokud nedokážeme přijmout Ducha Božího od těch, ke kterým jsme posláni. Ten Duch, Duch lásky se skrývá v jejich chudobě,¹⁰⁰ zraněnosti a žalu. Bez vzájemného dávání a přijímání se misie může snadno stát manipulativní a násilnou. Když jen jeden dává a druhý přijímá, dávající se brzy stane utlačovatelem a přijímající obětí. Ale když dávající přijímá, přijímající dává, kruh lásky se může rozšířit na celý svět.“¹⁰¹

---

⁹⁶ Srov. IGNÁC Z LOYOLY. *Duchovní cvičení*, čl. 146.

⁹⁷ Srov. DAIGNEAULT, A. *Cesta nedokonalosti*, s. 77–78.

⁹⁸ LALLEMANT, L. *Spiritualita srdce: duchovní učení*, s. 29.

⁹⁹ J 12,24.

¹⁰⁰ V evangeliích je zpráva o tom, že právě chudým se hlásá radostná zvěst (Lk 7,22). To proto, že jejich ubohost a zranění je nejvíce přibližují tomu nejubožejšímu, Ježíši Kristu, nejchudšímu z chudých. Spíše než kdo jiný, právě chudí, aniž by to sami věděli, nám mohou darovat Boha. Srov. DAIGNEAULT, A. *Cesta nedokonalosti*, s. 79.

¹⁰¹ NOUWEN, H. in DAIGNEAULT, A. *Cesta nedokonalosti*, s. 70.

Papež František říká, že neexistuje růst v duchovním životě bez toho, že bychom byli misionáři.¹⁰² Nelze být křesťany, kteří se drží v bezpečné vzdálenosti od Pánových ran. Bůh může působit za jakýchkoliv okolností, v našich slabostech i nezdarech, protože „poklad víry máme v nádobě hliněné“.¹⁰³ Je z toho patrné, že správná cesta církve je cestou nedokonalosti.¹⁰⁴ Cestou, na které se církev sama stále nechává vykupovat a očišťovat Ježíšovou krví prolitou na kříži, neboť to je pravá cesta evangelia. Je třeba, aby kráčela cestou milosrdenství, které zakouší na sobě a nese je do celého světa. Církev jedině jako chudá může přicházet k chudým. Je třeba, aby církev stále pamatovala na slova apoštola Pavla: „Ani já, bratří, když jsem přišel k vám, nepřišel jsem vám hlásat Boží tajemství nadnesenými slovy nebo moudrostí. Rozhodl jsem se totiž, že mezi vámi nebudu znát nic než Ježíše Krista, a to Krista ukřižovaného. Přišel jsem k vám sláb, s velkou bázní a chvěním; má řeč a mé kázání se neopíraly o vmlouvavá slova lidské moudrosti, ale prokazovaly se Duchem a mocí, aby se tak vaše víra nezakládala na moudrosti lidské, ale na moci Boží.“¹⁰⁵ V apoštolské exhortaci *Evangelii gaudium*¹⁰⁶ se dočteme, že křesťan, který si je vědom vlastní neschopnosti a závislosti na Bohu, je schopen uprostřed svého tvořivého a velkorysého odevzdání se Bohu odpočívat v něžné náruči Otcově. Navíc si v každém opravdovém misijním úsilí může být jist pomocí Ducha svatého. „Duch svatý nám přichází na pomoc v naší slabosti.“¹⁰⁷

Ježíš je v pokoře a postoji vlastní zranitelnosti církvi vždy vzorem. „Když Ježíš odložil svůj šat, stal se malým a zranitelným. Skrze tento úkon pokory nám připomíná, že od nynějška se ukrývá v chudých. Chceme-li ho poznat, musíme k nim sestoupit. Ježíš jim projevil svůj soucit a pak se stal jedním z nich. Člověk plný soucitu se stává tím, kdo sám soucit potřebuje. Ten, který řekl: „Kdo žízni, ať přijde ke mně a pije,“ se stal tím, kdo z kříže křičí: „Žízním!“¹⁰⁸

---

¹⁰² Srov. EG 275–276.

¹⁰³ 2K 4,7.

¹⁰⁴ 2K 12,9: „Stačí ti moje milost, protože síla se tím zřejměji projeví ve slabosti.“

¹⁰⁵ 1K 2,1–5.

¹⁰⁶ EG 279.

¹⁰⁷ Ř 8,26.

¹⁰⁸ VANIER, J. *Aimer jusqu'au bout* (Milovat až do krajnosti), s. 56.

2.5 Panna Maria jako ekleziální vzor evangelizace

Do teologických základů misijní činnosti církve patří jistým způsobem i Panna Maria a dá se říct, že i celá mariologie. Neboť Panna Marie je důležitým vzorem evangelizace pro církev. Ona sama je také velmi důležitou součástí *missio Dei*. Nebýt Panny Marie, nedošla by *missio Dei* svého vyvrcholení v Ježíši Kristu ani v následném seslání Ducha svatého a v pokračování misie skrze církev.

Panna Maria je matkou evangelizace, matkou evangelizující církve. Ona je tou, která tím nejvznešenějším způsobem přinesla do světa Krista. Představuje tím na poli misiologie velkou výzvu pro všechny křesťany. Papež František ve své exhortaci *Evangelii gaudium* uvádí, že křesťané se mají tak jako Maria stávat lidmi, kteří Boží slovo slyší, a zachovávat je,¹⁰⁹ a stát se tak plodnými. Maria má srdce proniknuté mečem a rozumí lidským bolestem. Skrze Mariino působení v církvi se v ní Bohu rodí nové děti. Ona se nechala vést Duchem svatým cestou víry ke službě a plodnosti. Je žádoucí, aby evangelizační působení církve mělo mariánský styl. Na Panně Marii je totiž vidět, že právě ctnosti pokory a něhy nejsou ctnostmi slabých, nýbrž silných, kteří si nepotřebují dokazovat vlastní důležitost nelaskavým zacházením s druhými. Jako tenkrát Panna Maria ve spěchu běžela na pomoc Alžbětě, tak i dnes spěchá na pomoc každému člověku a přivádí jej ke Kristu.¹¹⁰

---

¹⁰⁹ Srov. Lk 11,28.

¹¹⁰ Srov. EG 286–288.

3. Poslání církve a křesťana k evangelizaci

V této kapitole chci popsat evangelizaci jakožto zásadní úkol církve i každého křesťana. Budu zkoumat opodstatnění, původ, oprávnění a důsledky tohoto zásadního úkolu křesťana, které jsou dány především Ježíšovými misijními příkazy.

Poslání církve i každého křesťana k evangelizaci úzce souvisí s osobou Ježíše z Nazareta a s jeho činností. Ježíš nikdy nedal žádný příkaz, který by sám neplnil, a není tomu jinak ani v tomto případě. Ježíš sám je misionářem.

Nejprve se v této kapitole budu zabývat Ježíšovým posláním církve k evangelizaci, poté představím Ježíšovo poslání křesťana k evangelizaci s důrazem na jednotlivce a v neposlední řadě se pokusím načrtnout křesťana jako misionáře podle vzoru Krista.

3.1 Ježíšovy misijní příkazy

Ježíšovo explicitní vyslání církve k evangelizaci je zaznamenáno ve všech čtyřech evangeliích a také ve Skutcích apoštolů. Všechny pět záznamů zde uvedu a u některých z nich se budu zabývat také jejich exegezí a dalšími úhly pohledu, které s nimi souvisejí. Ani v této části nebudou opomenuty pohledy církevních dokumentů. I zde sleduji cíl práce, neboť evangelizační koncepty, které budu na dalších stránkách srovnávat, jsou všechny postaveny na pevném základu, kterým je poslání církve hlásat evangelium. V něm tyto koncepty nacházejí své opodstatnění i oprávnění.

Všichni čtyři evangelisté zaznamenávají misijní příkaz v souvislosti se zprávou o setkání zmrtevýchvstalého Ježíše s apoštolů. Jejich znění se v jednotlivých případech liší, však dvojí zůstává všem společné. A to univerzální dimenze poslání ke všem národům, ke všem lidem, do celého světa, až na konec země. A ujištění, že obdrží sílu a budou vybaveni vším, aby mohli splnit toto poslání.¹¹¹ Je tedy dán důraz na to, že poslání se nezakládá na lidské schopnosti, ale na moci Boží. „Hle, já jsem s vámi po všechny dny až do konce světa.“¹¹²

V evangeliu podle Matouše čteme: „Ježíš přistoupil a řekl jim: „Je mi dána veškerá moc na nebi i na zemi. Jděte ke všem národům a získávejte mi učedníky, křtěte je ve jméno Otce

---

¹¹¹ Mt 28,18–20; Mk 16,15–18; L 24,46–49; J 20,21–23.

¹¹² Mt 28,20.

i Syna i Ducha svatého a učte je, aby zachovávali všecko, co jsem vám přikázal. A hle, já jsem s vámi po všechny dny až do skonání tohoto věku.“¹¹³

V Matoušově evangeliu je ústřední činností, ke které Ježíš posílá, získávání učedníků, a to tak, že mají jít, udílet křest a vyučovat. Ježíš posílá učedníky získávat učedníky. Ty, u kterých se dá učednictví považovat za podstatný rys, který pramení z dlouhého a hlubokého vztahu s ním, posílá, aby šli a do tohoto vztahu s Ježíšem uváděli všechny ostatní. Nejde především o předávání Ježíšova vyučování, ale o osobní vztah s Ježíšem. K tomu je zapotřebí skutečně jít. Učedníci jsou poslání, aby šli k druhým. Ježíšovo poslání je univerzální. Ježíš nabízí spásu každému bez rozdílu. Apoštolům tehdy neřekl, aby vytvořili exkluzivní, elitní skupinu, ale posílá je ke všem národům.¹¹⁴ Dále mají křtít, a to ještě před vyučováním, neboť nejdůležitější je uvedení člověka do vztahu, jeho ponoření do Boha, Nejsvětější Trojice, vyučování má být položeno na onom základě vztahu s Bohem. Navíc se zde zračí Boží aktivita, která předchází naši lidskou. „Čiňte pokání, neboť se přiblížilo království nebeské.“¹¹⁵ A při vyučování se lidé nestávají jejich učedníky, ale učedníky jediného Mistra, tak jako i oni sami jsou učedníky jediného Mistra. Dostávají zároveň příslib, že v této činnosti je Ježíš, který má veškerou moc, s nimi.¹¹⁶

V evangeliu podle Marka čteme: „A řekl jim: ‚Jděte do celého světa a kaďte evangelium všemu stvoření. Kdo uvěří a přijme křest, bude spasen; kdo však neuvěří, bude odsouzen. Ty, kdo uvěří, budou provázet tato znamení: Ve jménu mém budou vyhánět démony a mluvit novými jazyky; budou brát hady do ruky, a vypijí-li něco smrtícího, nic se jim nestane; na choré budou vzkládat ruce a uzdraví je.“¹¹⁷

Poslání k evangelizaci v Markově evangeliu předchází Ježíšovo kárání jedenácti apoštolů za nevěru a tvrdost srdce. A právě tyto Ježíš posílá. Je zde vidět, že hlásání evangelia nezáleží v lidských výkonech a přednosti, ale v milosti Boží. A Ježíš ví, že i učedníci budou skrze hlásání posíleni ve víře. Ježíš jim projevuje nezaslouženou náklonnost. Dále je v tomto úryvku patrné, že Ježíšovo působení vyvolává soud. Kdo uvěří a dá se pokřtít, bude spasen, kdo neuvěří, bude odsouzen. Nutí k zaujetí stanoviska. Zvěstování evangelia se může setkat pouze se dvěma odpověďmi, buď s vírou, nebo

---

¹¹³ Mt 28,18–20.

¹¹⁴ Srov. EG 113.

¹¹⁵ Mt 4,17.

¹¹⁶ Srov. MAREČEK, P. *Ježíšovo vzkříšení v evangeliích: výklad závěrečných kapitol kanonických evangelií*, s. 128–136.

¹¹⁷ Mk 16,15–18.

s nevěrou, třetí možnost neexistuje a víra je zde chápána jako přijetí evangelia, s důrazem na stvrzení křtem. Znamení, která Ježíš přislubuje těm, kdo v něj uvěří, jsou znamením jeho přítomnosti tam, kde se vzývá jeho jméno, neboť se všechna dějí v jeho jménu.¹¹⁸

V evangeliu podle Lukáše je psáno: „Řekl jim: ‚Tak je psáno: Kristus bude trpět a třetího dne vstane z mrtvých; v jeho jménu se bude zvěstovat pokání na odpuštění hříchů všem národům, počínajíc Jeruzalémem. Vy jste toho svědky. Hle, sesílám na vás, co slíbil můj Otec; zůstaňte ve městě, dokud nebudete vyzbrojeni mocí z výsosti.‘“¹¹⁹

V evangeliu podle Lukáše je zvěstována nezbytnost utrpení, smrti a vzkříšení nejprve ženám u hrobu, potom i učedníkům na cestě do Emauz a v neposlední řadě i celé komunitě učedníků. Pokání na odpuštění hříchů se bude zvěstovat v Ježíšově jménu, neboť právě v jeho jménu je spása.¹²⁰ Ježíš učedníky ustanovuje za svědky a posílá je vydávat svědectví o tom všem. Dále Ježíš staví vedle sebe Otce, Syna i Ducha svatého, aby naznačil jejich jednotu. Ježíš i nyní – jako v celém evangeliu – dává do souvislosti sebe a Otce. Učedníci mají být vyzbrojeni mocí z výsosti jako nějakým oděvem. Moc je charakteristický znak Boha, kde je Duch svatý, tam je patrná Boží moc. Syn Boží byl počat v Marii, když ji zastínila moc Nejvyššího.¹²¹ Moc a Duch jsou navzájem vnitřně spojeni. Duch svatý je původcem celé historie spásy, a tak ji i dovrší.¹²²

V evangeliu podle Jana se dozvídáme: „Ježíš jim znovu řekl: ‚Pokoj vám. Jako mne poslal Otec, tak já posílám vás.‘ Po těch slovech na ně dechl a řekl jim: ‚Přijměte Ducha svatého.‘“¹²³

V evangeliu podle Jana dává Ježíš učedníkům podíl na svém poslání Bohem Otcem. Dostávají podíl na jeho misii. Ježíš si je vědom této nelehké misie, a proto své poslání předchází svým pokojem, který má učedníky provázet v jejich pověření. Dává jim také najevo, že jejich misie odpovídá jeho misii. Ježíš byl poslán do světa, tak i oni jsou posláni do světa.¹²⁴ Poněvadž je on poslaný Otcem, může nyní vyslat je. Ježíšovo poslání nekončí,

---

¹¹⁸ Srov. MAREČEK, P. *Ježíšovo vzkříšení v evangeliích: výklad závěrečných kapitol kanonických evangelií*, s. 67–74.

¹¹⁹ Lk 24,46–49.

¹²⁰ Sk 4,12.

¹²¹ Lk 1,35.

¹²² Srov. MAREČEK, P. *Ježíšovo vzkříšení v evangeliích: výklad závěrečných kapitol kanonických evangelií*, s. 214–219.

¹²³ J 20,21–22.

¹²⁴ Srov. J 18,17.

nýbrž stále trvá a učedníci nemají přinášet nic nového, jen zpřítomňovat Ježíšovo poslání. Tak jako je Otec přítomen v Synovi, kdo vidí jeho, vidí toho, který jej poslal,¹²⁵ tak i učedníci mají světu zpřítomňovat Ježíše tak, že kdo vidí je, vidí Ježíše, který je poslal. K tomu na ně vydechuje Ducha svatého. Hospodin Bůh stvořil člověka tak, že mu vdechl v chřípí dech života,¹²⁶ a tak když je ve Starém zákoně Boží dech znamením života, v Novém zákoně je znamením života věčného, na kterém jim vzkříšený Ježíš dává podíl.¹²⁷ Když Ježíš dává apoštolům Ducha svatého, předává jim tím vztah k Bohu jako k Otci, protože Duch svatý je Duch synovství. V Janově evangeliu Ježíš učí, že podmínkou pro učednictví je umírat jako zrno, aby přinesli plody. Jejich moc neznamena panování, ale službu. Ježíš to vyjádřil způsobem, kterému nelze nerozumět, mytím nohou. Učedníci jsou zástupci všech věřících, to znamená, že vyslání Vzkříšeným se netýká jen hierarchicky členěné skupiny v církvi, která by k tomu měla zvláštní pravomoc, ale týká se všech věřících. V evangeliu podle Jana totiž nehrají úřady žádnou roli.¹²⁸

Misijní příkaz ve Skutcích apoštolů je následující: „... ale dostanete sílu Ducha svatého, který na vás sestoupí, a budete mi svědky v Jeruzalémě a v celém Judsku, Samařsku a až na sám konec země.“¹²⁹

To jsou zaznamenané úryvky o misijních příkazech vydaných Ježíšem. Ježíš však neposílal apoštoly hlásat evangelium jenom těsně před svým nanebevstoupením, ale vybízel je k tomu celým svým životem a vším, co dělal. Ve všem, co Ježíš dělal, jej má církev a každý pokřtěný napodobovat a zpřítomňovat. Za misijní poslání se dá také považovat Ježíšovo umývání nohou učedníkům, jeho slova: „to čiňte na mou památku“¹³⁰, „milujte se navzájem“¹³¹; jeho modlitba k Otci za ty, které mu dal, péče o chudé, nemocné, uplatňování skutků milosrdenství a další.

Zaznamenané úryvky o misijních příkazech, kde Ježíš všechno explicitně shrnuje, jsou velmi cenné, neboť tím Ježíš ustanovuje něco, co je od nynějška naprosto

---

¹²⁵ Srov. J 12,45.

¹²⁶ Srov. Gn 2,7.

¹²⁷ Srov. MAREČEK, P. *Ježíšovo vzkříšení v evangeliích: výklad závěrečných kapitol kanonických evangelií*, s. 263–266.

¹²⁸ Srov. PORSCHE, F. *Evangelium sv. Jana*, s. 199.

¹²⁹ Sk 1,8.

¹³⁰ L 22,19.

¹³¹ J 15,12.

neoddiskutovatelné, a sice že zakládá svoji církev na základech apoštolů, aby tak apoštolové a mnozí další vytrvale plnili toto poslání slovy, skutky i písemně.

3.2 Misionář podle vzoru Ježíše Krista

Papež Pavel VI. v *Evangelii nuntiandi* říká: „Církev v hlásání evangelia nachází svou nejnvtřnější totožnost.“¹³² To znamená, že tak jako je misijní poslání identitou církve, tak je identitou i každého křesťana, který je křtem součástí církve. Nakolik se pověření a povinnost hlásat evangelium vztahuje na církev, natolik se vztahuje na každého jednotlivce, který do církve patří. Každý je zodpovědný za své bližní v daném čase a prostoru, do kterého byl Bohem poslán. „Na každého Kristova učedníka připadá příslušný díl závazku šířit víru.“¹³³ A dílo každého člena církve je důležité i pro církev jako celek.¹³⁴

K této souvislosti ještě přiblížím, jaké důsledky svátosti křtu nastiňuje Karl Rahner. Křtem se člověk stává nejen podřízeným církvi, povinným plnit její normy, a účastníkem jejího požehnání, nýbrž i členem církve, který se má účastnit její funkce: být svědectvím neustálého příchodu eschatologicky vítězné milosti Boží, v níž se sám Bůh stává spásou světa. Každý křesťan nese skrze křest nevyhladitelnou pečeť, každý křesťan je skrze křest pomazaný a posvěcený, je chrámem Božím, je vybraný a vyvolený, je odvolaný a povoláný do společenství těch, kteří vědí a vyznávají, že Bůh se slitoval nad světem a povolal ho do svého vlastního života. Křesťan je spoluzodpovědný za úkol církve: aby skrze ni byla milost Boží viditelně přítomna v tomto světě, který už je vykoupen Boží láskou, a přesto musí být ještě spasen – tím, že se o skutečnosti svého vykoupení dozví a že ji přijme. To je vždycky čin směrem dovnitř a směrem ven. Směrem dovnitř: protože křesťan se musí křesťanem stále znovu stávat. Směrem navenek: protože křesťan má stále vycházet k druhým.¹³⁵ Každý člen církve je tedy misionářem.

V této části se budu zabývat tím, kdo je to misionář a jaký by měl být. Jako východisko použiji pasáže z Písma svatého a úryvky z vybraných církevních dokumentů. Poukážu na

---

¹³² Srov. EN 14.

¹³³ LG 17; AAS 57, 21.

¹³⁴ Srov. EN 15.

¹³⁵ RAHNER, K. Svátostné podložení laického stavu v církvi, s. 21–23.

některé aspekty, které odkrývají Ježíšovo poslání jakožto misionáře. Vzhledem k tomuto ideálu Ježíše popíši stručně, jak by měl vypadat misionář podle Ježíšova vzoru.

Nejprve se zde pokusím poodkrýt obsah Ježíšovy zvěsti, kterou misionář hlásá. Dále se budu zabývat metodami hlásání evangelia a nakonec načrtnu kvality, kterými by se měl vyznačovat misionář podle vzoru Ježíše Krista. Tím vším sleduji vytyčený cíl práce popsat evangelizaci jakožto zásadní úkol křesťana a následně srovnat vybrané evangelizační koncepty.

V souvislosti s misionářem *Kodex kanonického práva* uvádí: „Za misionáře, totiž za ty, kteří jsou posíláni příslušnou církevní autoritou k vykonávání misijního díla, mohou být vybíráni lidé z misijních území nebo mimo ně, z diecézních kleriků nebo z členů institutů zasvěceného života či společnosti apoštolského života nebo i z laiků.“¹³⁶ V dekretu o misijní činnosti církve *Ad gentes* se mluví o misionáři jako o tom, kdo k tomu má zvláštní povolání, které se projevuje naprostým nasazením do služeb evangelizace. Je to povolání a nasazení, které zasáhne celou osobnost a život misionáře, obětuje mu veškeré své schopnosti, síly, ale i čas. Každý misionář musí být vyslán právoplatnou autoritou a jít ve víře a poslušnosti k těm, kteří jsou daleko od Krista, a měl by stále pečovat o svou teologickou a apoštolskou formaci.¹³⁷

Z těchto dvou charakteristik vyplývá, že misionář je zde chápán ve smyslu misií *ad gentes*, tj. jako člen církve, který má zvláštní povolání k evangelizaci, je vyslán církevní autoritou a misijní činnosti mezi lidmi, kteří o Kristu ještě nikdy neslyšeli, obětuje naplno svůj život. Považuji na tomto místě za vhodné upozornit na to, že v této práci se pojem misionář nevztahuje jen na misionáře ve smyslu *ad gentes*, jen na některé vybrané, ale na všechny pokřtěné, protože oni všichni jsou povoláni a zodpovědní za misie. Za misionáře zde tedy označuji i toho, kdo misijní činnost koná ve svém běžném životě, na místě, kde žije, toho, kdo se věnuje například pastoraci ve farnosti nebo nové evangelizaci atd. V *Redemptoris missio* papež připomíná, že na základě křtu jsou všichni křesťané spoluzodpovědní za misie a proto je důležité, aby všichni žili z osobního sjednocení s Kristem, jako ratolesti na vinném kmeni,¹³⁸ aby tak mohli nést dobré ovoce. Svatostí života, modlitbou a obětmi se každý křesťan podílí na misionářském poslání církve.¹³⁹

---

¹³⁶ KKP, čl. 784.

¹³⁷ Srov. AG 23–26.

¹³⁸ Srov. J 15,5.

¹³⁹ Srov. RM 77.

Každý člověk je originál a je povolán hlásat radostnou zvěst svým originálním způsobem a užívat při tom charismata, která byla dána právě jemu. Vždyť přece jediný Pán ustanovil za apoštoly, druhé za proroky, třetí za učitele.¹⁴⁰ Jsou rozdílná obdarování, ale tentýž Duch.¹⁴¹ Jeden plní své poslání jako otec nebo matka v rodině výchovou dětí, druhý plněním řeholních slibů v zasvěceném životě, jiný jako katecheta v církvi, další jako misionář, který opustí vše, aby šel hlásat Krista národům. A tak je možné zasáhnout rozmanité typy lidí.

Každý může vydávat svědectví na tom místě, kde je, a takovým způsobem, jaký mu je vlastní. Například apoštol Petr to dělal konfrontačně. Ne každý je schopen postavit se před několik tisíc lidí, kteří mu ještě před pár dny vyhrožovali zabitím, a říct jim: „To vy jste ukřižovali Mesiáše!“¹⁴² Petr to udělal v moci Ducha svatého a trefil se přímo do srdce lidí, ke kterým mluvil. Apoštol Pavel evangelizoval intelektuálně.¹⁴³ Slepý žebrák to dělal svědectvím.¹⁴⁴ Bývalý posedlý hlásal Krista skrze vztahy.¹⁴⁵ Samařská žena to dělala zvaním.¹⁴⁶ Dorkas to činila skrze službu. Byla to žena, která se starala o chudé, byla dobrou hostitelkou, skrze službu ukazovala lidem lásku.¹⁴⁷ V průběhu dějin existuje mnoho kreativních misionářů. Existuje mnoho způsobů, jak hlásat evangelium.

3.2.1 Obsah hlásání

Na tomto místě se budu věnovat zkoumání obsahu Ježíšovy zvěsti. Při čtení evangelií, která vyprávějí o Ježíšovi a jeho misijní činnosti, není těžké postřehnout, že klíčovými pojmy Kristova radostného poselství jsou Boží království a spása.¹⁴⁸ V evangeliích se objevují častokrát jako zaznívající přímo z Ježíšových úst. Po křtu v Jordáně Ježíš ohlašuje blízkost Božího království slovy: „Naplnil se čas a přiblížilo se království Boží. Čiňte pokání a věřte evangeliu.“¹⁴⁹ Dával také najevo, že do Božího království jsou pozváni všichni, a těm, kteří

---

¹⁴⁰ Srov. 1K 12,28

¹⁴¹ Srov. 1K 12,4–12.

¹⁴² Srov. Sk 2,36.

¹⁴³ Sk 17.

¹⁴⁴ J 9.

¹⁴⁵ Mk 5.

¹⁴⁶ J 4,29.

¹⁴⁷ Srov. TARGOSZ, L. *10 důvodů, proč věřím v evangelizační akce*, s. 43–45.

¹⁴⁸ Srov. EN 10.

¹⁴⁹ Mk 1,15; srov. Mt 4,17; L 4,43.

jsou na okraji společnosti, věnoval zvláštní pozornost.¹⁵⁰ Uzdravoval nemocné, odpouštěl hříchy¹⁵¹ a vyháněl zlé duchy prstem Božím, který je, jak říká Ježíš, znamením toho, že Boží království je na dosah.¹⁵² Jako podmínku vstupu do Božího království uvádí, že na prvním místě je milovat Boha a bližního.¹⁵³ A dává nové přikázání: „Jako jsem já miloval vás, i vy se milujte navzájem.“¹⁵⁴ Království je založeno na požadavku změnit vztahy mezi lidmi, což se uskutečňuje tím, že se učí mít se navzájem rádi, odpouštět si a vzájemně si sloužit.¹⁵⁵

Ježíš hlásá nejprve Boží království, a považuje to za tak důležité, že všechno ostatní se stává pouhým zbytkem, vše ostatní bude přidáno.¹⁵⁶ Absolutní hodnotu má tedy jen Boží království a ve srovnání s ním je vše ostatní pouze relativní. Ježíš s oblibou popisuje mnoha způsoby, jakým štěstím je mít podíl na tomto království. Toto štěstí spočívá kupodivu právě v tom, co svět odmítá.¹⁵⁷ Popisuje, jaké jsou požadavky a zákony tohoto království,¹⁵⁸ kdo jsou jeho hlasatelé,¹⁵⁹ v čem spočívají jeho tajemství,¹⁶⁰ mluví o jeho maličkých¹⁶¹ i o bdělosti a věrnosti,¹⁶² kterou musí zachovávat každý, kdo očekává jeho konečný příchod.¹⁶³ Ježíš však nikdy neuvádí žádnou definici Božího království a mluví o něm v podobenstvích.¹⁶⁴

---

¹⁵⁰ „Duch Hospodinův jest nade mnou; proto mne pomazal, abych přinesl chudým radostnou zvěst; poslal mne, abych vyhlásil zajatcům propuštění a slepým navrácení zraku, abych propustil zdeptané na svobodu, abych vyhlásil léto milosti Hospodinovy.“ Lk 4,18–19.

¹⁵¹ Srov. L 5,24.

¹⁵² Srov. Mt 12,28.

¹⁵³ Srov. Mt 22,34–40; L 10,25–28.

¹⁵⁴ J 13,34.

¹⁵⁵ Srov. RM 13–15.

¹⁵⁶ Srov. Mt 6,33.

¹⁵⁷ Srov. Mt 5,3–12.

¹⁵⁸ Srov. Mt 5,7.

¹⁵⁹ Srov. Mt 10.

¹⁶⁰ Srov. Mt 13.

¹⁶¹ Srov. Mt 18.

¹⁶² Srov. Mt 24–25.

¹⁶³ EN 8.

¹⁶⁴ Mt 4,23; Mk 1,14; L 11,20; Mt 13.

Z Ježíšova setkávání s pohany vyplývá, že přístup k Božímu království je umožněn vírou a obrácením.¹⁶⁵ „Bůh je láska,“ říká svatý Jan.¹⁶⁶ Proto každý člověk může věřit v milosrdnou Boží lásku, kterou Bůh pro něho má. Boží království se zde na zemi víc a více uskutečňuje tím, že je člověk vírou v modlitbě a plnění Boží vůle přijímá.

Z Ježíšova jednání a slov lze Boží království charakterizovat v těchto sedmi bodech: Za prvé, Ježíš představil Boha jako Otce.¹⁶⁷ V Božím království je Bůh Otcem. Pro tehdejší Židy a jejich vnímání Boha to byl zlom. Za druhé, ve středu Božího království stojí člověk.¹⁶⁸ Za třetí, v Božím království není důležité to, co člověk má, ale kým je. Člověkem s důstojností.¹⁶⁹ Za čtvrté, v Božím království jsou upřednostňováni hříšníci.¹⁷⁰ Hřích už není překážka, ale možnost zakusit Boží milosrdenství. Za páté, to, oč v Božím království jde, je čistota úmyslu. Ježíš káral farizeje, že jsou jako obílené hroby.¹⁷¹ Vyzdvihl vdovin haléř.¹⁷² Za šesté, v Božím království je vše zadarmo, ono samo je darem.¹⁷³ Za sedmé, Boží království je jednota s osobou Ježíše Krista.¹⁷⁴

Nejpozoruhodnějším v tomto zkoumání se jeví totožnost Ježíše a Božího království. Ježíš tím, co hlásá, také je. Nejen že jeho slova doprovázejí skutky, on je spásou, on je Božím královstvím. Je to jeho božská podstata. Není zde tedy žádný rozdíl mezi poselstvím a poslem, mezi slovem, jednáním a bytím. Příčina účinnosti jeho jednání spočívá v plné identitě s poselstvím.

Během svého pozemského života byl Ježíš prorokem království, po svém utrpení, zmrtvýchvstání a nanebevstoupení je odhalena jeho božská moc a vláda nad světem. Ježíšovým zmrtvýchvstáním Bůh zvítězil nad smrtí a nastolil v něm s konečnou platností

---

¹⁶⁵ Srov. Mk 1,15.

¹⁶⁶ Srov. 1 J 4,8.16.

¹⁶⁷ Mt 6,9.

¹⁶⁸ L 6,8: „On však znal jejich myšlenky. Řekl tomu muži s odumřelou rukou: ‚Vstaň a postav se doprostřed.‘ On se zvedl a postavil se tam.“

¹⁶⁹ J 8,10–11: „Ježíš se zvedl a řekl jí: ‚Ženo, kde jsou ti, kdo na tebe žalovali? Nikdo tě neodsoudil?‘ Ona řekla: ‚Nikdo, Pane.‘ Ježíš řekl: ‚Ani já tě neodsuzuji. Jdi a už nehřeš!‘“

¹⁷⁰ Mk 2,17: „Ježíš to uslyšel a řekl jim: ‚Lékaře nepotřebují zdraví, ale nemocní. Nepřišel jsem pozvat spravedlivé, ale hříšníky.‘“; L 19,2: „Tam byl muž jménem Zacheus, vrchní celník a veliký boháč.“

¹⁷¹ L 11,44: „Běda vám! Jste jako zapomenuté hroby, po nichž lidé nahoře chodí a nevědí o nich.“

¹⁷² Mk 12,42–43: „Přišla také jedna chudá vdova a vhodila dvě drobné mince, dohromady čtyřák. Zavolal své učedníky a řekl jim: ‚Amen, pravím vám, tato chudá vdova dala víc než všichni ostatní, kteří dávali do pokladnice.‘“

¹⁷³ Mt 20,9: „Tak přišli ti, kteří pracovali od pěti odpoledne, a každý dostal denár.“

¹⁷⁴ Mk 1,1: „Počátek evangelia Ježíše Krista, Syna Božího.“

své království.¹⁷⁵ Zmrtvýchvstání dává Ježíšovu poselství, jeho jednání a celému poslání univerzální význam. Po Ježíšově zmrtvýchvstání učedníci začali poznávat, že království je přítomno již v Ježíšově osobě a že se vytváří prostřednictvím tajemného spojení s ním v člověku i ve světě. V tu dobu učedníci kázali o Božím království a zvěštovali, že Ježíš zemřel a vstal z mrtvých.¹⁷⁶ Učedníci hlásali samotného Ježíše Krista, neboť v něm je obsaženo celé Boží království. Filip hlásal v Samařsku „radostnou zvěst o Božím království a o Ježíši Kristu“.¹⁷⁷ Pavel v Římě „hlásal Boží království a učil o Pánu Ježíši Kristu“.¹⁷⁸ První křesťané zvěštovali „království Kristovo a Boží“.¹⁷⁹ V hlásání Ježíše Krista, s nímž je království identické, nalézám hlásání prvotní církve svůj střed. Papež v *Redemptoris missio* upozorňuje, že „jako tehdy, tak i dnes je nutné spojit hlásání o Božím království (to, co obsahuje Ježíšovo „kerygma“) a hlásání o Ježíšových skutcích (tj. „kerygma“ apoštolů). Obojí se vzájemně doplňuje a objasňuje“.¹⁸⁰

3.2.2 Metody hlásání

V této části se chci zabývat zkoumáním a nastíněním způsobů, které se uplatňují v evangelizační činnosti. Nejprve se pokusím vystihnout, co k tomuto tématu lze vyčíst z Ježíšova života a jeho působení a jaká je zde úloha Ducha svatého. Poté se zaměřím na některé způsoby evangelizace, které jsou aktuální i v dnešní době, a to od obecnějších ke konkrétním.

Již dříve jsem uváděla, že Ježíš evangelizoval vším, co dělal, a mám za to, že ani u misionáře by tomu nemělo být jinak. V dnešní době existuje spousta možností a přístupů k lidem, které je třeba v rámci zájmu o vhodnou inkulturaci evangelia stále obnovovat a přizpůsobovat.

Skutečnost, která odstartovala Ježíšovo veřejné působení a byla po celou dobu jeho hnací silou, je přijetí Ducha svatého viditelným způsobem ve křtu, který potvrdil jeho vyvolení slovy: „Toto je můj milovaný Syn, jehož jsem si vyvolil.“¹⁸¹ Duchem svatým byl

---

¹⁷⁵ Srov. Mt 28,18; Sk 2,36; Ef 1,18–21.

¹⁷⁶ Srov. RM 16.

¹⁷⁷ Sk 8,12.

¹⁷⁸ Sk 28,31.

¹⁷⁹ Ef 5; srov. Zj 11,15; 12,10.

¹⁸⁰ RM 16.

¹⁸¹ Mt 3,17.

vyveden na poušť, kde podstoupil zkoušku. A dále v síle Ducha svatého v Nazaretě na sebe vztáhl známý Izaiášův výrok: „Duch Hospodinův jest nade mnou; proto mne pomazal, abych přinesl chudým radostnou zvěst; poslal mne, abych vyhlásil zajatcům propuštění a slepým navrácení zraku, abych propustil zdeptané na svobodu, abych vyhlásil léto milosti Hospodinovy.“¹⁸² Vidíme, že vše, co Ježíš koná, koná v Duchu svatém, proto je to vše možné považovat za evangelizaci. A také na své učedníky, dříve než je rozeslal do světa, dechl a řekl jim: „Přijměte Ducha svatého.“¹⁸³ Jeho jistým záměrem je tedy, aby se veškerá evangelizační činnost konala v Duchu svatém. Apoštolové také vyčkali ve městě až do seslání Ducha svatého o letnicích a poté zahájili velké dílo hlásání evangelia. Žádné evangelizační aktivity by se tedy neměly dít bez Ducha svatého.

V *Evangelii nuntiandi* papež píše, že Duch svatý je při evangelizaci hlavním činitelem. Je jejím původcem, neboť působí v srdci hlasatele evangelia touhu zvěstovat Krista, vede ho a vnuká mu slova, jež by jej sama od sebe nenapadla. On sám je i dovršením evangelizace, neboť uschopňuje duši toho, kdo těmto slovům naslouchá, k přijetí radostné zvěsti do života, dává vznik novému stvoření v Kristu. Pavel VI. zde také upozorňuje, že ani nejpracovitější evangelizační metody, sociologická a psychologická schémata, ani nejpřesvědčivější dialektika nejsou schopny nahradit tajemné působení Ducha svatého, bez kterého účinná evangelizace není vůbec možná.¹⁸⁴ K tomu současný papež František dodává, že podstatou poselství, které předávají misionáři, je „oheň Ducha“.¹⁸⁵

Hlasatel evangelia je tedy nutně pozván k tomu, aby neustále s hlubokou vírou a vroucností vzýval Ducha svatého a nechal se od něj prozřetelně vést.¹⁸⁶ A tak křesťanské misionáře pohání důvěra pramenící z víry, že hlavními osobami v misiích nejsou lidé, ale Ježíš Kristus a jeho Duch.¹⁸⁷ Misionáři jsou pouze spolupracovníky, kteří když udělali všechno, co mohli, musejí říci: „Jsme jenom služebníci, učinili jsme to, co jsme byli povinni učinit.“¹⁸⁸

---

¹⁸² L 4,18–19; srov. Iz 61,1–2.

¹⁸³ J 20,22.

¹⁸⁴ Srov. EN 75.

¹⁸⁵ EG 164.

¹⁸⁶ Srov. EN 75.

¹⁸⁷ Srov. RM 36.

¹⁸⁸ L 17,10.

Ježíš to, co hlásal, také konal. Misionář má tedy vydávat svědectví¹⁸⁹ evangelium slovem i skutkem.

3.2.2.1 Svědectví života

K metodám evangelizace patří vydávání svědectví vlastním životem. V *Redemptoris missio* se píše, že misionář je ten, kdo přes všechny své slabosti žije podle Kristova vzoru. Následování jeho příkladu se vyznačuje především láskou k chudým, malým, trpícím. Má se angažovat ve prospěch míru, spravedlnosti, lidského rozvoje a vydávat svědectví pokory a života podle evangelia. To neznamena, že žije dokonale a bez hříchu, ale přijímá do svého života Boží milosrdenství a realizuje na svém životě Boží spásu. Už to se stává svědectvím. Misionář je Božím znamením a transcendentní skutečností.¹⁹⁰

V *Evangelii nuntiandi* se hovoří o tom, že křesťan se má zajímat o život lidí, kteří žijí v jeho blízkosti, snažit se je chápat a usilovat spolu s nimi o všechno, co je dobré a šlechetné. Přitom má z křesťana vyzařovat prostým a nevťiravým způsobem jeho víra v hodnoty a naděje v něco, co není viditelné a co si lidé neodvažují ani představit. To je svědectví beze slov, které vyvolává v srdcích lidí otázky, proč ti lidé žijí právě takto. Takovéto svědectví je tichým, ale silným hlásáním radostné zvěsti.¹⁹¹ Vydávání svědectví životem však musí být dříve nebo později odůvodněno jasným a nepochybným hlásáním. Svatý Petr tomu říká „důvody vaší naděje“.¹⁹² Proto se nyní budu věnovat metodě vydávání svědectví slovem.

3.2.2.2 Svědectví slovem

Důležitou metodou hlásání evangelia je svědectví slovem, jak to zdůrazňuje papež Pavel VI., když říká, že radostná zvěst hlásaná vlastním životem se neobejde bez hlásání přímo slovem života. „Nelze mluvit o skutečné evangelizaci, jestli se při ní nehlásá i jméno, učení, život, zaslíbení, království a tajemství Ježíše z Nazareta, Božího Syna.“¹⁹³

---

¹⁸⁹ Vydávání svědectví je důležité, neboť důkazem toho, že Ježíš vstal z mrtvých, není prázdný hrob, ale svědci. Víra se zakládá na událostech, které někdo dosvědčuje.

¹⁹⁰ Srov. RM 42–43.

¹⁹¹ Srov. EN 21–22.

¹⁹² Srov. 1Pt 3,15

¹⁹³ EN 22.

Pak ten, kdo přijal evangelium jako slovo spásy, vyjadřuje to i svátostným způsobem, a to přijetím svátosti křtu, která působí, že se on sám stává také svědkem a hlasatelem evangelia.¹⁹⁴

Papež Jan Pavel II.¹⁹⁵ upozorňuje, že církev se nesmí vyhýbat výslovnému Kristovu příkazu vydávat svědectví slovem, neboť základem této hlásané zvěsti vždy zůstane pravda, že v Ježíši Kristu je každému člověku nabízena spása jako dar. A také zdůrazňuje, že evangelizace musí být vždy kristocentrická, to znamená, že předmětem radostné zvěsti má být Kristus ukřižovaný, mrtvý a zmrtvýchvstalý. A dále přidává pár praktických rad k vydávání svědectví o Kristu slovem. Misionář má mluvit otevřeně a s odvahou, na základě víry, která u něj vyvolává nadšení a horlivost.¹⁹⁶ Při hlásání mezi nekřesťany má vyjít z přesvědčení, že je v jejich srdcích, i když třeba neuvědoměle, touha po poznání pravdy o Bohu, po spáse, a proto by se neměl nechat zbavit odvahy ani v prostředí lhostejném nebo nepřátelském. Má si být vědom toho, že v něm mluví Otcův Duch¹⁹⁷ a že nehlásá lidskou moudrost, ale „Boží slovo“, které má svoji vlastní a vnitřní sílu. K tomu připomíná výrok svatého Pavla: „Nestydím se za evangelium: je to moc Boží ke spasení pro každého, kdo věří.“¹⁹⁸

3.2.2.3 Mučednictví

Nejsilnějším způsobem vydávání svědectví víry je vlastní oběť života. Také v dnešní době je velký počet mučedníků, kteří dali svůj život jako svědectví víry v Ježíše Krista.¹⁹⁹

3.2.2.4 Modlitba

Modlitba je významnou metodou evangelizace, kterou má být každé evangelizační úsilí provázeno od začátku do konce. Ježíš říká, že je třeba stále se modlit a neochabovat.²⁰⁰ Modlit se mohou všichni misionáři, jak ti, kteří jsou přímo v činnosti, tak i ti, kteří se jinak než modlitbou účastnit nemohou. Například svatá Terezie z Lisieux je považována za misionářku, ačkoliv nikdy na misiích nebyla, ale podporovala misionáře v jejich činnosti

---

¹⁹⁴ Srov. EN 21–22.

¹⁹⁵ Srov. RM 42–47.

¹⁹⁶ Skutky apoštolů mají pro to výraz *parrésia*. Také svatý Pavel prosí o modlitbu, aby mluvil neohroženě, jak je jeho povinností, srov. Ef 6,18–20.

¹⁹⁷ Srov. Mt 10,17–20; Lk 12,11–12.

¹⁹⁸ Srov. Ř 1,16.

¹⁹⁹ Srov. RM 45.

²⁰⁰ Srov. Lk 18,1.

právě modlitbou. Svátý Pavel ve svých listech často prosil o modlitbu, aby byl schopen hlásat evangelium s důvěrou a odvahou.²⁰¹ Pavel VI. také říká, že je nezbytné podporovat misionáře modlitbou, aby hlásání slova z milosti Boží působilo. Podle svatého Tomáše Akvinského: „Víra je úkon rozumu, který na rozkaz vůle, pohnuté k tomu Bohem skrze milost, souhlasí s božskou pravdou.“²⁰² Tuto milost nelze získat jinak než vymodlit a přijmout ji jako dar od Boha. „Když svátý Petr vyznává, že Ježíš je ‚Kristus, Syn Boha živého‘, Ježíš mu říká: ‚... nezjevilo ti to tělo a krev, ale můj nebeský Otec‘ (Mt 16,17). Víra je Boží dar, nadpřirozená ctnost, kterou vlévá Bůh.“²⁰³ Teologicky správné je tedy přenést naděje a snahy do důvěry v moc a účinnost modlitby a milosti.²⁰⁴

Významným misionářem byl v tomto ohledu také svátý otec Pio, který si mezi rozličnými způsoby apoštolátu zvolil právě apoštolát modlitby. Definoval jej takto: „Je to nejvznešenější apoštolát, který člověk může v církvi vykonávat.“ Protože milost je duší veškerého apoštolátu a modlitba je nevyhnutelnou podmínkou k tomu, aby ji člověk mohl obdržet.²⁰⁵ Svátý otec Pio také říká, že ne všichni jsou povoláni zachraňovat duše kazatelským apoštolátem. Duše však může vyzařovat Boží slávu a pracovat na spáse druhých svým křesťanským životem, modlitbou, naléhavou prosbou o příchod Božího království. Nabízením sebe jako oběti Pánu, modlitbou za ty, kdo pracují na spáse duší uprostřed nevěrných a nevěřících.²⁰⁶

3.2.2.5 Další metody evangelizace

Konkrétní metody evangelizace je nutno neustále přizpůsobovat místním, časovým i kulturním okolnostem.²⁰⁷

Papež Pavel VI. zdůrazňuje nezbytnost hlásání slovem, a to i navzdory tomu, že si je vědom situace dnešní doby, kdy se věří tomu, že moderní člověk již překonal civilizaci slova a žije v civilizaci obrazu a zrakových vjemů; zdůrazňuje, že slovo zůstává stále aktuální,

---

²⁰¹ Srov. RM 78.

²⁰² KKC 153.

²⁰³ KKC 153.

²⁰⁴ Srov. URBAN, J. E. O pravé evangelizaci, s. 19.

²⁰⁵ Srov. NEGRISOLO, A., MANELLI, S., CASTELLO, N. *Otec Pio z Pietrelciny: pohled do nitra stigmatizovaného kapucína*, s. 227–228.

²⁰⁶ Srov. *Epistolario di Padre Pio*, s. 70–71.

²⁰⁷ Srov. EN 40.

zejména je-li nositelem Boží moci.²⁰⁸ Za mocné způsoby hlásání evangelia slovem považuje kázání ve mši svaté, vyučování katechismu, hlásání skrze hromadné sdělovací prostředky, říká, že jejich pomocí církve „hlásá ze střeš“²⁰⁹, ale neupozaďuje ani způsob, kdy jedna osoba evangelizuje přímo druhou osobu. Pro takové hlásání máme vzor v Kristu a jeho osobních rozhovorech, např. s Nikodémem, Zacheem, Samaritánkou.²¹⁰ Řekla bych, že tento poslední bod se týká něčeho, co se v dnešní době děje také pomocí tzv. pouliční evangelizace.

Ta patří mezi konkrétní metody evangelizace. Je součástí mnohých evangelizačních konceptů, akcí i aktivit. Jedná se o způsob, ve kterém jsou misionáři vysláni přímo do ulic, zkrátka mezi lidi, které oslovují za účelem zvěstovat jim Ježíše Krista pomocí kérygmatu a také vlastního svědectví o osobním setkání s živých Ježíšem. Tento způsob přímo navazuje na evangelizaci Ježíšovu, který také svobodně chodil po cestách Galileje, kde se setkával s lidmi, hovořil s nimi a uzdravoval je.²¹¹

Papež František ve své exhortaci uvádí příklad konkrétního způsobu, jak v osobním setkání evangelizovat. „Prvním momentem tohoto vždy uctivého a laskavého kázání je osobní dialog, v němž se druhá osoba vyjadřuje a sdílí své radosti, naděje, starosti o své drahé a mnohé věci, které jí leží na srdci. Teprve po takovéto konverzaci je možné představit slovo – ať už tak, že se přečte nějaký úryvek z Písma, nebo se převypráví, ale vždycky je třeba připomenout to zásadní poselství, kterým je osobní láska Boha, jenž se stal člověkem, vydal za nás sebe samého, žije a nabízí nám svou spásu a své přátelství. Je to zvěst, která se sděluje pokorou a svědectvím toho, kdo se dovede vždycky učit ve vědomí, že toto poselství je natolik bohaté a hluboké, že nás vždycky přesahuje. Někdy se vyjadřuje přímo, jindy osobním svědectvím, vyprávěním, gestem nebo způsobem, který může v konkrétní situaci vnuknout Duch svatý. Pokud se to zdá rozumné a jsou pro to podmínky, je dobré zakončit takové bratrské a misijní setkání krátkou modlitbou, která naváže na starosti, jež dotýčný

---

²⁰⁸ 1K 2,1–5.

²⁰⁹ Srov. Mt 10,27; Lk 12,3.

²¹⁰ EN 40–46.

²¹¹ Někteří lidé kritizují pouliční evangelizaci a tvrdí, že je nedůstojná, nebo že jde o obrazné házení perel sviním. Podle Michelle Moran, Boha nelze až tak snadno znevážit a stejně nevhodné by bylo, kdybychom očekávali, že Bůh bude jednat jen ve chvíli, kdy se sejdeme v kostele. Ježíš také svobodně chodil ulicemi Galileje, kde se setkával s lidmi, hovořil s nimi a uzdravoval je. MORAN, M. *Evangelizace s odvahou a citem*, s. 70.

vyjádřil. Tak zřetelněji pocítí, že byl vyslechnut a pochopen a že jeho situace byla svěřena do Božích rukou, a zakusí, že Boží slovo skutečně promlouvá do jeho života.²¹²

Při volbě metod evangelizace je dobré vycházet vstříc potřebám cílové skupiny. Uvedu příklady specifických metod přístupů k lidem při evangelizaci. Pro cílovou skupinu dětí by při evangelizaci neměly chybět tvořivé aktivity, písně, katecheze, divadelní scénky, hry. Pro mladé je vhodné zařadit např. křesťanské kapely, umělecká vystoupení, diskuse, přednášky, internet. Pro kněze, řeholníky a bohoslovce se osvědčují exercicie a rekolekce. Pro čerstvě pokřtěné je vhodný postkatechumenát, debaty. Pro dospělé a zralé ve víře jsou užitečné homilie, duchovní doprovázení, televizní a rozhlasové pořady, exercicie. A senioři jistě ocení homilie a lidovou zbožnost, poutě. V dnešní době se celkem rozmáhá i evangelizace skrze hromadné sdělovací prostředky, užívá se také umělecká forma, na veřejném prostranství se ujímá i pantomima, hry, písně atd. Řeholníci jsou neustálým svědectvím světu.

K uplatňování metod evangelizace chci připomenout slova dekretu o náboženské svobodě *Dignitatis humanae*, že je důležité, aby misionáři hlásali spásu v Ježíši Kristu s absolutním respektováním toho, k jakému rozhodnutí tato pravda osloveného člověka přivede, bez jakéhokoliv „donucování nebo nečestného či nevhodného přemlouvání“.²¹³ Takové hlásání evangelia totiž neporušuje náboženskou svobodu, nýbrž vzdává poctu této svobodě, protože nabízí svobodnou volbu cesty. A papež vybízí, abychom si zachovali duchovní horlivost a spolu s ní i sladkou, útěchyplnou radost ze šíření evangelia, a to i tehdy, musíme-li zasévat v slzách.²¹⁴

3.3 Kvality misionáře

Podle vzoru Ježíše Krista, který je misionářem par excellence, popíši kvality, které by měl mít křesťan-misionář. Takových kvalit může dosáhnout následováním Ježíše.

Evangelista Jan píše, že „Ježíš přišel na tento svět, aby plnil vůli svého Otce“.²¹⁵ To je základem celé jeho evangelizace, celého jeho života. „Ne má, nýbrž tvá vůle se staň.“²¹⁶

---

²¹² EG 128.

²¹³ Srov. DH 4; AAS 58.

²¹⁴ Srov. EN 80.

²¹⁵ J 6,38–40.

²¹⁶ Srov. L 22,42.

Ježíš plnil Otcovu vůli celým svým životem, dokonce až ke smrti a k zmrtvýchvstání. Papež Pavel VI. o tom píše i ve své exhortaci: „Sám Ježíš, Boží evangelium,²¹⁷ byl absolutně prvním a největším hlasatelem evangelia a byl jím až do konce, až k oběti na kříži, jíž dovršil svůj pozemský život.“²¹⁸ To je první a nejdůležitější věc pro křesťana-misionáře. Plnit vůli svého Otce a dorůst do podoby Kristovy. Jsem si vědoma toho, že i kdybych věnovala všechny strany této práce tomu, abych vystihla osobnost Ježíše a jeho působení, abych tak následně mohla představit vzor pro dnešního misionáře, nestačil by na to nejen celý rozsah těchto stran, ale nestačily by na to všechny knihy světa.²¹⁹ Chci tím říct, že chce-li být misionář obrazem svého Mistra a Pána, musí se stát jeho učedníkem. Pravý misionář je tedy učedníkem Ježíšovým, který den za dnem více poznává svého Pána a učí se od něj. Proto je pro misionáře-učedníka vhodné, aby se denně modlil a rozjímal Boží slovo,²²⁰ aby pravidelně a často přijímal a adoroval Ježíše v Eucharistii, aby měl opravdový vztah s Ježíšem, který je živý. Jeho hlásání je založeno na nejdůležitějším bodě, a tím je jeho osobní zkušenost setkání s živým Kristem.

Dokument *Ad gentes* nabízí pár rad a charakteristik misionáře-učedníka. Papež v dokumentu uvádí, že misionář je vyzván, aby měl v sobě oheň lásky k druhým, jaký měl Ježíš. Misionář je ten, kdo pozoruje svět se stejnou lítostí jako Ježíš, kterému bylo líto zástupu, neboť byli jako ovce bez pastýře.²²¹ Tehdy řekl svým učedníkům: „Žeň je velká, dělníků málo. Proste proto Pána žně, ať vyšle dělníky na svou žeň!“²²² Misionář se cítí povolán být tímto dělníkem z evangelia. Misionář, který ví, že je poslán, vstupuje do šlépějí života a poslání toho, který „sám sebe se zřekl, vzal na sebe přirozenost služebníka“.²²³ Má tedy být rozhodnut po celý život vytrvat ve svém povolání, vzdát se sebe a všeho, co bylo do té doby jeho, a všem se stát vším.²²⁴ Je přesvědčen, že poslušnost je zvláštní ctností Kristova služebníka, neboť Kristus svou poslušností vykoupil lidstvo.²²⁵ Proto vydává

---

²¹⁷ Srov. Mk 1,1; Ř 1,1–3.

²¹⁸ EN 7.

²¹⁹ J 21,25. Je ještě mnoho jiného, co Ježíš učinil; kdyby se mělo všechno dopodrobna vypsát, myslím, že by celý svět neměl dost místa pro knihy o tom napsané.

²²⁰ Mk 3,14: „Ustanovil jich dvanáct, aby byli s ním, aby je posílal kázat.“

²²¹ Srov. Mk 6,34.

²²² Srov. Mt 9,36–38.

²²³ Fp 2,7.

²²⁴ Srov. 1K 9,22.

²²⁵ AG 24.

svědectví až k prolítí krve, je-li třeba.²²⁶ A se svatým Pavlem vyslovuje: „Já nepřikládám svému životu žádnou jinou cenu, než abych dokončil svůj běh a splnil úkol, který jsem dostal od Pána Ježíše: hlásat evangelium o Boží milosti.“²²⁷

Pro horlivého misionáře je evangelium nejvyšší hodnotou. Hlásání evangelia determinuje misionářův život. Misionář, který žije evangelium, se stává součástí poselství, je ztělesněním evangelia. Žije jako Bohem milovaný a vykoupený. Evangelizuje tím, jak se chová k sobě i k druhým, tím, jak žije, tím, že je. Ježíš je evangeliem a tím se stává také hlasatel evangelia. Misionář je pozván žít tak, aby mohl říct s apoštolem Pavlem: „Jednejte dle mého příkladu.“²²⁸ Pravý misionář je totiž světec.²²⁹

---

²²⁶ Srov. AG 24.

²²⁷ Sk 20,24.

²²⁸ 1K 11.

²²⁹ Srov. RM 90; EN 41.

4. Představení vybraných evangelizačních konceptů uplatňovaných v současnosti v České republice

V této práci sleduji cíl, kterým je popsat evangelizaci jakožto zásadní úkol každého křesťana. Tuto kapitolu věnuji představení vybraných praktických příkladů evangelizace v naší zemi, které vznikly v důsledku plnění úkolu evangelizace a zároveň k němu vedou i další. Těmito praktickými příklady jsou evangelizační koncepty, jimiž se rozumí určité pojetí šíření víry a uvádění lidí do vztahu s Bohem danými metodami.

V České republice existuje mnoho způsobů i konceptů evangelizace. Rozmanité způsoby evangelizace má každá diecéze i farnost. Zároveň v rámci České republiky existují různé evangelizační koncepty na poli hnutí, řádů a komunit. Pro představu uvádím například: dominikánská misie, Škola evangelizace sv. Ondřeje, Komunita Blahoslavenství, Komunita Chemin Neuf, komunita Emmanuel, řády karmelitánů, salesiánů, premonstrátů, charismatické hnutí atd.

V této kapitole se chci věnovat vybraným konceptům, které vznikly jako způsoby evangelizace v komunitách nebo řeholích a slouží jako nástroje evangelizace v České republice. Vybrané koncepty zde představím z hlediska jejich vzniku a charakteristiky, dále uvedu samotný koncept z hlediska jeho cíle, obsahu a metod a jeho uplatnění v České republice.

Výběr těchto konceptů je ovlivněn mou zkušeností s nimi. Během studia prvního ročníku na Teologické fakultě JCU jsem se seznámila s Koinonií Jana Křtitele. Na podzim roku 2013 jsem se setkala s konceptem františkánské misie při realizaci tohoto konceptu františkány v Českých Budějovicích. V souvislosti s tím jsem se z osobního zájmu jela podívat na Školu křesťanského života a evangelizace svaté Marie z Nazaretu, Matky církve. A později – s ohledem ke své náklonnosti k tématu evangelizace a záměru psát na toto téma mou závěrečnou práci – jsem se účastnila semináře o farních evangelizačních buňkách v Dolanech u Olomouce.

Při seznamování se s těmito koncepty je dobré mít na mysli, že praktikují evangelizaci ad extra i ad intra, tedy zahrnují jak oblast evangelizace uvnitř církve, tak i evangelizaci, která vychází ven. Je samozřejmé, že mezi oběma typy evangelizace nelze určit přesné hranice.

4.1 Koncept Školy křesťanského života a evangelizace svaté Marie z Nazaretu, Matky církve

4.1.1 Vznik a charakteristika

Na dalších řádcích práce budu název Škola křesťanského života a evangelizace svaté Marie z Nazaretu, Matky církve užívat ve zkrácené formě: „Škola Marie“.

S myšlenkou na vznik této evangelizační školy přišli laičtí a řeholní misionáři, kteří v devadesátých letech dvacátého století přijížděli na měsíční až tříměsíční misionářské kurzy na Slovensko, do Polska a na Ukrajinu. V roce 1996 vzniklo ve městě Krasilow na Ukrajině rekolekční duchovní centrum. V té době jeho budoucí ředitel P. Piotr Kurkiewicz OFM Cap. s výstavbou nesouhlasil, ale z poslušnosti vzal dokončení díla za své a stal se ředitelem. Zanedlouho poté dostal od Boha prorockou vizi: „Přijdou tisíce lidí a horní místnost bude naplněna Duchem svatým.“²³⁰ A o rok později se začalo uskutečňovat její naplnění. Pořádaly se zde charismatické víkendy, které přijížděli podporovat vedoucí z charismatické obnovy z Ukrajiny, Slovenska, Polska a USA. Postupem času víkendy nabývaly podoby cyklické formace, a vznikla tak Škola farních animátorů. Začalo přijíždět čím dál více lidí a v rekolekčním centru již nebylo dostatek místa. Proto P. Piotr, ředitel rekolekčního centra, který viděl potřebu lidí a církve a zároveň vnímal volání Ducha svatého k evangelizaci a pastorači, navrhl koncept školy na šest let, která se postupem času rozšířila do dalších států, což bylo také zamýšlenou součástí konceptu. Nyní je škola rozšířena již v patnácti státech Evropy. Podle slov P. Piotra „škola není dílem lidských rukou, ale jasným zásahem Boha!“²³¹

Koncept Školy Marie se zabývá dlouhodobým vzděláváním misionářů a jejich působením. Je ekumenický a existuje na mezinárodní úrovni. Je svým pojetím v oblasti křesťanského vzdělávání v České republice ojedinělý. Vytváří možnosti pro osobní setkání s živým Bohem. Napomáhá rovněž k navazování kontaktů mezi jednotlivými společenstvími v rámci regionu i mezi regiony.

Škola Marie nezůstala pouze u svého prvotního konceptu šestiletého formačního kurzu, který je určen pro dospělé od 18 do 99 let a který se postupem času vzhledem k potřebám

---

²³⁰ Srov. *Škola křesťanského života a evangelizace svaté Marie z Nazaretu, Matky církve* [online]. [cit. 2016-02-02]. Dostupné z: <http://www.szkolazycia.info/cz/szkola/historia>

²³¹ Tamtéž.

církve aktualizuje, ale jelikož si je vědoma současných potřeb světa, zaměřila se i na další projekty. Mezi takové patří: rehabilitační centra, Společenství sester Marie v Duchu svatém, Oasis, Ordin (kongresy pro kněze a zasvěcené osoby) a misijní škola s názvem Rok pro Ježíše.

4.1.2 Cíle, obsah, metody a způsob formace misionářů

Cíl Školy Marie mi v osobním rozhovoru sdělil její zakladatel P. Piotr Kurkiewicz: „Cílem je navrátit člověka ke Kristu. Nejvíce přicházejí lidé ze světa, kteří jsou nevěřící, neznají Ježíše, také z tradičních farností s tradiční vírou, která není živá a promyšlená. Na začátku je cílem probudit živou víru, aby člověk mohl vytvořit vztah s Ježíšem.“ V návaznosti na zakladatelova slova by se tedy dalo říct, že cílem šestiletého formačního kurzu Školy Marie je uvést účastníky do plnosti pochopení křesťanského života a tím je připravit, aby se mohli stát obnovující silou v církvi, farnosti nebo i v různých světských sdruženích, hnutích a společenstvích.

Hlavním těžištěm formace je tedy přivést účastníky ke zralé víře a pomoci jim v nalezení jejich místa v církvi a v aktivní službě. Formovat účastníky tak, aby se z nich stali misionáři podle Ježíšových instrukcí v evangeliích: Mt 10,21–23; Lk 10,1–20. Účastníci si mají osvojit schopnost osobní modlitby, naslouchání Bohu v tichu, umění žít zdravé mezilidské vztahy a zdravý vztah k sobě. Dále se zde dbá na to, aby měli přehled v nejrůznějších otázkách víry (např. kérygma, Bible – Boží slovo, Duch svatý, křesťanská antropologie, evangelizace, témata z oblasti mezi psychologií a teologií, teologie vnitřního života atd.). Důraz se klade také na výchovu účastníků k účasti na životě církve a farnosti a rovněž na formaci, aby získali schopnost vedení společenství, vedení modlitby ve společenství a schopnost evangelizovat lidi ve svém prostředí. Učí se zde správně užívat svá charismata a rozvíjet schopnost pouliční evangelizace. Vše je přitom zaměřeno tak, aby gradovalo do posledního roku, kde je cílem, aby se duchovní život účastníků prohloubil skrze askezi a mystiku. K dosažení těchto cílů slouží metody, které Škola Marie užívá v rámci šestiletého formačního programu. Ten je strukturován následujícím způsobem:

V prvním roce (0. stupeň) předkládá posluchači základy víry z pohledu Davida, Abrahama a Panny Marie. Účastníkům jsou zde představena kérygmatická témata: láska Boha k člověku, hřích, jehož důsledkem je oddělení od Boha, konkrétní hřích a jeho podoby, obrácení a víra, přijetí Ježíše za svého Pána a Spasitele, Duch svatý, prvky křesťanského života (Písmo svaté, osobní modlitba, křesťanské společenství, Panna Maria, svátosti).

Ve druhém roce (1. stupeň) se posluchač učí být učedníkem Krista. Na letním desetidenním setkání se seznamuje s podklady společenství Oáza P. Františka Blachnického a materiály kurzu Alfa. Na podzimním setkání podle P. Florese formuje svůj život tak, aby se stal učedníkem Ježíše Krista. V zimě potom probíhá třídní kurz Dabar o Božím slově a na jaře rovněž třídní seminář Duch svatý, jeho úloha v životě učedníků Ježíše. V čase mezi jednotlivými formačními víkendy Školy Marie je důležitá práce v místě bydliště: doma, ve farnosti, v malých skupinkách na faře nebo v jiných společenstvích.

Třetí rok (2. stupeň) je cestou ke svobodě. Probíraná biblická témata poukazují na osobní osvobození od moci hříchu, zlovyků a slabostí. Jsou používány podklady společenství Oáza P. Františka Blachnického a kardinála Martiniho Mojžíš. Letní desetidenní kurz nabízí témata na základě nauky sv. Ignáce z Loyoly o duchovním rozlišování a realitě duchovního boje. Témata z oblasti mezi psychologií a teologií, která vedou k sebezpřijetí – jak mně vidí Bůh, jak se vidím já – jsou na programu podzimního, zimního a jarního setkání stejně jako témata dvanácti kroků z materiálu Anonymních alkoholiků, cesty k osvobození.

Čtvrtý rok (3. stupeň) uvádí do společenství. Na letním desetidenním setkání jsou používány materiály společenství Oáza a komunity Archa Jeana Vaniera. Animátor malého společenství. Křesťanská antropologie P. Františka Blachnického, Karola Wojtyły provází podzimní, zimní a jarní třídní semináře.

Námětem pátého roku (4. stupeň) je služba podle evangelizace Blachnického, Florese a Bukowieckého. Účastník se stává animátorem přímluvné modlitby a modlitby chval. Obsahem tohoto ročníku jsou také semináře tvořivosti, kde se učí pantomima, tanec, drama. Účastník se stává vedoucím společenství.

Šestý rok (5. stupeň) je nazván Upevnění a rozvoj. Probírá se teologie vnitřního života, askeze a mystika. Účastník je veden k vrcholu kontempace skrze podklady učitelů církve, sv. Františka, sv. Terezie z Avily, sv. Terezie z Lisieux, sv. Benedikta ad.

Program Školy Marie se v rámci jednoho roku realizuje metodou tří víkendových setkání (podzim, zima, jaro) a jednoho desetidenního setkání v létě. Užívají se při tom metody přednášek, společné modlitby chval, modlitba v tichu, rozjímání, adorace, přímluvná modlitba, osobní duchovní rozhovor, účast na svátostech, účast na mši svaté, účast na společenství v malých skupinkách i ve velké skupině, diskuse a vzájemné sdílení, vydávání svědectví, kreativní zážitkové aktivity, modlitba přípravného týmu za účastníky. Součástí jsou také workshopy, koncerty křesťanské hudby, divadelních představení, metody zážitkové pedagogiky, kdy na základě účasti na určité aktivitě účastníci nabývají nových

poznatků kognitivně i emocionálně. Aktivity vedou účastníky k prohloubení duchovního života, neboť jsou při nich vedeni do vztahu s Bohem. Na konci každého víkendu je rozeslání k evangelizaci do ulic. Součástí letního kurzu je také pouliční evangelizace. Důležitou metodou formace je i nabídka dobrovolné služby v kterékoliv evropské Škole Marie.

Důležitý je i program Školy Marie v rámci jednoho dne, který má svůj harmonogram. Začíná se tichou modlitbou s úvodem a kurzem vnitřní modlitby, následuje snídaně, společné chvály, dvě dopolední přednášky, potom mše svatá, oběd, volný čas a odpočinek, možnost adorace, svátosti smíření, rozhovoru, přímluvné modlitby. Následuje odpolední přednáška, diskuse v malých skupinkách, večeře a modlitební večer.

V přednáškách Školy Marie se využívá bohatství jednotlivých spiritualit. Například v přednáškách o vnitřním životě a o modlitbě se čerpá ze školy sv. Benedikta, Františka z Assisi, Terezie z Avily, Jana od Kříže, Terezie z Lisieux, Ignáce z Loyoly, Serafina Sarowského. Při výkladu učednictví jsou využívány materiály a knihy Františka Blachnického a Joseho Prada Florese. V otázkách osvobození pak knihy Neala Lozana, kardinála C. Martiniho a manuál Anonymních alkoholiků. Kromě zmíněných zdrojů se v materiálech používaných Školou Marie objevují i zkušenosti jiných autorů a hnutí v církvi.

Probíraná témata se netýkají pouze oblasti křesťanství, ale zahrnují celou škálu praktických témat z oblastí výchovy dětí, hospodaření s financemi, mezilidských vztahů, duševní hygieny a pravidel sebepoznávání.

Mezi další projekty Školy Marie patří Oasis, projekt určený pro děti a mládež ve věku od 13 do 18 let. Jedná se o čtyřletý kurz. Škola Marie v tomto navazuje na koncept P. Františka Blachnického, zakladatele Oázy, hnutí Světlo-Život z roku 1954. Tento koncept se neustále aktualizuje vzhledem k požadavkům doby, dnes takovým způsobem, aby byl přiměřený i mladým lidem postmoderny.

Cílem je formovat děti a mládež po stránce morální, psychologické, duchovní, aby se z nich stali budoucí věřící manželé, manželky, kněží, řeholníci, kteří na individuální úrovni poznali Boha a přijali jej za svého Pána. Aby měli s Bohem blízký vztah skrze modlitbu, účast ve společenství a Boží slovo. Aby byli schopni komunikovat o své víře a navazovat vztahy. To vše má mládeži napomáhat najít smysl života a své místo ve světě.

K metodám zde patří kreativní tvorba, která je realizována prostřednictvím různých seminářů a tréninků pro teenagery. Ty zahrnují například tyto aktivity: tanec, hru na hudební nástroje, zpěv, fotografování, etiketu, herectví, umění, profesní orientaci (žurnalistika, vlastenectví, vaření, zdraví...). Pozornost je věnována i fyzické formaci se zaměřením na zdraví těla, fyzický rozvoj, sport atd.

Dalším projektem Školy Marie jsou rehabilitační centra zaměřená svou evangelizační činností na narkomany, alkoholiky, prostitutky, gamblery aj. Mohou do nich vstoupit muži i ženy ve věku od 18 do 65 let. Program projektu se uskutečňuje během jednoho roku a skládá se z etapy motivace, etapy sebepoznání a komunikace s Bohem a lidmi, následuje etapa zaměřená na duchovní růst a etapa růstu v nezávislosti a upevnění vztahu s Bohem.

Program jednoho dne se skládá z ranní modlitby, následného plánování dne, je zařazena také meditace a práce s Biblií, dále zkoumání svých pocitů a emocí, zpytování svědomí, následuje několik rozhovorů během dne, práce a odpočinek. Neděle je odlišná od pracovních dnů, každý se účastní bohoslužby ve své farnosti a společně se modlí modlitbu chval a klanějí se Bohu. Po zdárném dokončení rehabilitace mohou zájemci nastoupit například Rok pro Ježíše. Tato centra jsou zbudována prozatím jen na Ukrajině, v Polsku a v Litvě.

4.1.3 Realizace konceptu v České republice

Škola Marie se evangelizaci na rámci České republiky věnuje deset let. Nejprve se uskutečňovala v Praze. V současné době probíhá Škola Marie v Brně a v Ostravě. Tyto školy jsou ve spojení se svým partnerem, Školou Marie v polských Gliwicích. Odtud pravidelně přijíždějí přednášející a další členové podpůrného týmu na školící setkání. Díky mezinárodní síti Školy Marie mají členové kontakty i s dalšími evropskými městy, ve kterých Škola Marie probíhá.

Evangelizační tým, který zajišťuje realizaci konceptu v Brně a v Ostravě (někteří se angažují v obou městech), čítá 10 až 15 lidí o víkendů a zhruba 15 až 25 lidí na desetidenním setkání v létě.

Škola Marie v Ostravě vznikla v roce 2010. První (podzimní) setkání bylo v domě sester Matky Terezy, poté v budově ostravsko-opavského biskupství. Od podzimního setkání v roce 2012 se setkání uskutečňují v budově Biskupského gymnázia v Ostravě. Všechny přesuny byly uskutečněny z kapacitních důvodů vzhledem k rostoucímu zájmu o tento projekt. Na prvním setkání v roce 2010 bylo čtyřicet lidí, v roce 2013 už jich bylo devadesát a v roce 2015 kolem sto dvaceti účastníků. Nyní probíhá Škola Marie na faře ve farnosti Ostrava-Přívoz, kde se také soustředí tým, který chod ostravské Školy Marie zajišťuje. Nad školou převzal záštitu polský kněz působící v České republice, P. Bogdan Stępień. Kontaktní osobou je Magda Šlachtová.

Brněnská Škola Marie začínala v klášteře minoritů v Brně a byla pod záštitou P. Roberta Mayera OFMConv. Nyní je z kapacitních důvodů přesunuta do prostor Církevního domova

mládeže Petrinum. Chod školy zajišťuje se svým týmem Táňa Yahoda, která je původem z Ukrajiny.

Víkendová setkání probíhají vždy od pátku odpoledne a končí v neděli po obědě. V pátek po zaregistrování na recepci se lidé sejdou v kapli, kde se začíná přivítáním, informacemi, společnou modlitbou a rozejitím do skupin podle stupňů, kde následuje přednáška, poté večeře a další přednáška, večer se zakončí opět společnou modlitbou a tradiční modlitbou Maria Regina mundi, kterou všichni zpívají a drží se při ní za ruce v kruhu, který je symbolem jednoty. V sobotu ráno se začíná tichou modlitbou s úvodem a kurzem vnitřní modlitby, následuje snídaně. Po ní jsou společné chvály, dvě dopolední přednášky, potom mše svatá, oběd, volný čas a odpočinek, možnost adorace, svátosti smíření, rozhovoru, přímluvné modlitby. Následuje odpolední přednáška, diskuse v malých skupinkách, večeře a modlitební večer. V neděli ráno je program stejný jako v sobotu, ale končí už obědem a společným sdílením, kde může každý říct své osobní svědectví, jak se ho Pán na tomto setkání dotkl.

Víkendová setkání Oasis se u nás uskutečňují třikrát ročně v Salesiánském středisku volného času Don Bosco v Ostravě a týdenní setkání se uskutečňuje jednou ročně. Organizačně setkání zajišťuje Marta Porubová se svým týmem. Metodicky setkání řídí a zajišťuje Mezinárodní škola křesťanského života a evangelizace Krasilow (Ukrajina). Duchovní vedení a záštitu nad Oasis v České republice převzal P. František Blaha, SDB.²³²

4.2 Koncept františkánské misie

4.2.1 Vznik a charakteristika

Idea františkánské misie vznikla v mysli františkánského kněze P. Jakuba Sadílka OFM, který vnímal povolání od Boha svědčit o něm lidem, kteří stojí mimo církve. V roce 2009 začal jako odpověď na Boží volání pro realizaci této ideje konat viditelné kroky. Poprosil o spolupráci bratry františkány, celou františkánskou rodinu a také své přátele. Tak vznikl první misijní tým, který organizoval první františkánskou misii v České republice. Později oslovovali ke spolupráci i další konkrétní lidi a společně hlásali hledajícím lidem kerygma

---

²³² Zdroje: Škola křesťanského života a evangelizace Marie z Nazaretu, Matky církve [online]. [cit. 2016-02-02]. Dostupné z: <http://www.skolamarie.cz/>; rozhovor autorky se zakladatelem a s hlavními koordinátory, vlastní pozorování.

a svědčili o své víře. Při zrodu konceptu se inspirovali zkušenostmi různých evangelizačních skupin: Antiochie, dominikánské misie, misie Teologického konviktu, Chemin Neuf. Jak sám iniciátor říká, hledali „Jákobovy studně“, kde by se mohli potkat s lidmi a mluvit s nimi na místech, kde žijí. Využívali konkrétních darů, charismat a schopností, které měli členové týmu.

Koncept františkánské misie je pojatý jako jednorázová akce, která se uskutečňuje jednou za rok v některém větším českém či moravském městě. Před každou takovou akcí se žádá o dovolu města a o požehnání místních kněží i diecézního biskupa. Koncept vznikl v České republice a doposud byl aplikovaný jen u nás. Jedná se o akci, která se dlouhodobě předem připravuje a uskuteční se během jednoho týdne. Vrcholem tohoto týdne bývá určitý centrální program, na který se zvou významné osobnosti. Celkový program zahrnuje: pouliční evangelizaci, přímlovnou modlitbu za lidi, adoraci, nejrůznější evangelizační programy, divadelní představení, koncerty, přednášky apod. Program se snaží nějakým způsobem navazovat nebo reagovat na situaci místa i místní církve. Při těchto misiích je možné oslovit lidi i skrze regionální noviny nebo na internetu, kde má františkánská misie své stránky, které mají také za cíl evangelizaci. Organizaci misie zajišťuje tým misionářů, z nichž každý má své specifické úkoly. Cílovou skupinou jsou lidé hledající a nepokřtění, ale také vzdálení křesťané, kteří nemají osobní vztah s Bohem.

4.2.2 Cíle, obsah, metody a způsob formace misionářů

Cílem konceptu je, aby křesťané, kteří žijí svůj křesťanský život naplno ve společenství církve, svědčili o svém vztahu s Bohem lidem, kteří Boha neznají nebo s ním nemají osobní vztah. Aby se dělili s lidmi o naději, která naplňuje jejich život, aby se tak lidé setkali s Ježíšem Kristem a jeho láskou k člověku. Cílem je také, aby se o církvi nemluvilo jenom v souvislosti s tématy, která nejsou jádrem křesťanské víry, ale aby se setkali s radostnou zvěstí o Ježíši Kristu.

Františkánská misie si také klade za cíl připomenout křesťanské hodnoty, na nichž stojí evropská civilizace a jež jsou pevným základem a oporou všeobecně lidským hodnotám, jako je rodina, úcta k životu, láska, přátelství, věrnost, poctivost nebo ochota pomoci. Hodnoty, které v dnešní společnosti často chybí a jsou přehlušovány individualismem a hodnotami diktovanými módními trendy.

Metodami k dosažení cílů konceptu jsou modlitba, život ve společenství a zkušenost s Bohem. To jsou tři pilíře, které pěstují misionáři, a také do nich uvádějí další lidi, které

oslovují. Misionáři pěstují osobní modlitbu v běžném životě, při akci se modlí ve společenství s dalšími misionáři a modlí se i za oslovené lidi, a to i po skončení misí. Modlitba tedy provází všechny fáze konceptu. Stejně je tomu i se společenstvím, které napřed žijí misionáři a pak do něj uvádějí další. Vše samozřejmě stojí na zkušenosti s Bohem, kterou misionáři mají, dělí se o ni s druhými a do této zkušenosti je uvádějí. Taková evangelizace se uskutečňuje, jak říká zakladatel, setkáním „od srdce k srdci“. Také se užívá služba medií, při akcích se organizují koncerty, přednášky, diskuse, modlitby, chvály, besedy, návštěvy (lidí v LDN a v různých doléčovacích zařízeních nebo domovech pro lidi na ulici), výstavy atd. Cílem je, aby se v tom všem sdělovalo základní poselství kérygmatu. Kérygma je zde základem při přednáškách v církevních i necírkevních prostorách, na školách, besedách na různých místech, modlitbách, svědectvích.

Během misí je snaha také o to, aby oslovení lidé byli následně začleněni do církevního společenství. Při uskutečňování hlavního programu jsou lidem rozdávány letáčky s kontakty na místní farnosti a na společenství v nich. Misionáři také osloveným lidem osobně doporučují některé kontaktní lidi nebo s nimi sami zůstávají v kontaktu, osobně, přes internet nebo jinak.

4.2.3 Realizace konceptu v České republice

Františkánská misie v České republice funguje od roku 2009 a uskutečňuje se vždy jeden týden v roce. Tento program se dlouhodobě předtím připravuje. Koordinaci zajišťuje Jakub Sadílek OFM se svým týmem. Při vzniku františkánské misie tvořilo její tým zhruba 40 lidí, v roce 2016 představuje zhruba kolem 80 až 100 lidí. Tento tým dnes tvoří bratři františkáni, Školské sestry sv. Františka, kněží, řeholníci a laici. Každý člen týmu se zapojuje jinou měrou. Někteří připravují misie rok předem a někteří přijedou až na samotný týden misí. Struktura týmu je stupňovitá. Existuje malý koordinační tým, dále vedoucí skupinek a v nich konkrétní misionáři a také externí spolupracovníci.

První františkánské misie se uskutečnily v roce 2009 v Plzni. Další v roce 2010 v Liberci. V centru města stál informační stan, kde misionáři lidem nabízeli jednotlivé části programu a mluvili s nimi o své víře. Lidé mohli navštívit také Františkovu káfirnu, tam jim byli k dispozici řeholníci i laici z týmu, návštěvníci zde mohli mluvit o svém životě. Misionáři chodili v ulicích, kde svědčili o Ježíši, modlili se za lidi, navštěvovali také školy a seniory. V kostele byla možnost přimluvné modlitby. Součástí misí bylo také divadelní představení *Zraněný pastýř*, v jehož závěru zazněla svědectví a modlitba spojená s přijetím

Ježíše. Štafetu misií převzali farníci, někteří z nich se zapojili do duchovní adopce s modlitbou za svěřené úmysly svých spoluobčanů.

Třetí v pořadí byla v roce 2011 františkánská misie v Ostravě. Celý týden proběhl v duchu setkávání, společných rozhovorů, naslouchání a nabídnuté pomoci. Misionáři navštěvovali domovy důchodců i léčebnu dlouhodobě nemocných a modlili se za druhé lidi. Na několika místech bylo možné navštívit večerní programy s divadlem, hudbou, mluveným slovem a pantomimou. K dalšímu kontaktu sloužily také webové stránky, kde se mohli návštěvníci dozvědět více o programu misijního týdne, zaposlouchat se do hudby či poprosit o modlitbu. Byl připraven také program pro děti. V kostele Svatého Ducha v Ostravě-Zábřehu a jeden den také v Ostravě-Přívoze byla otevřena Františkova kafiřna, lidem byla nabídnuta možnost nezávazně si promluvit o křesťanské víře či o otázkách týkajících se hodnot a smyslu života, požádat o modlitbu či požehnání pro sebe, rodinu a blízké. Misionáři také připravili setkání s mladými lidmi na základních a středních školách, která se setkala s velmi pozitivní odezvou. Součástí misií byl také projekt modlitební adopce na dálku, skrze nějž měli obyvatelé Ostravy možnost napsat úmysly za sebe a své blízké s vědomím, že se za ně bude někdo modlit. Cílem bylo duchovně propojit ostravské občany.

V roce 2012 se františkánské misie uskutečnily opět v Ostravě. Nabídky bohatý program, jehož základem byla zejména večerní setkávání, která se snažila jednoduchým a přitom poutavým způsobem sdělit to, co je na víře nejpodstatnější. Součástí programu byla rovněž divadelní a hudební představení, například židovské tance či divadelní představení o sv. Anežce České v rámci Svatováclavských slavností. Nechyběly kavárny provozované misionáři, ve kterých si lidé mohli s misionáři popovídat, společně se pomodlit nebo zakoupit duchovní literaturu. Misionáře bylo možné během dne potkat v ulicích, byli opět pozváni do škol, navštívili nemocnice a připravili také program pro děti. To vše se uskutečnilo na různých místech Ostravy – v Zábřehu, v Moravské Ostravě, ve Vítkovicích nebo v Přívoze.

V roce 2013 se františkánské misie uskutečnily v Českých Budějovicích. Program nabídl mnoho aktivit. Do ulic vyšli většinou mladí misionáři. Bylo možné navštívit zajímavé večerní programy s divadlem, hudbou, mluveným slovem či koncert slovenské skupiny ESPÉ. Nechyběla svědectví, jejichž prostřednictvím se lidé dozvěděli více o křesťanství. K přímému kontaktu kromě misionářů v ulicích posloužil stánek setkávání u Černé věže, piknik mezi bloky na prostranství mezi vysokoškolskými kolejemi Čtyři Dvory a Františkova kafiřna. Ta své dveře otevřela v Děkanství u katedrály sv. Mikuláše. Kromě bohatého výběru kávy, čajů i horké čokolády byla možnost osobního rozhovoru i nabídka

duchovní literatury. Misionáři se také vydali do domovů důchodců, léčeben dlouhodobě nemocných, základních, středních i vysokých škol. Téměř osmdesát členů misijního týmu, převážně mladých lidí z různých míst České republiky, se setkávalo s místními obyvateli přímo v ulicích a ve stánku u katedrály, dále také v nemocnicích, školách, domovech pro seniory, doléčovacích centrech pro závislé a studentských klubech a kolejiích, kde uspořádali různé programy. V sobotu večer se v katedrále konalo divadelní představení italské umělkyně Martiny Cardelliiové *Zraněný pastýř*. Mezi nejoblíbenější body programu patřil prostor modlitby a ticha v kostele Svaté rodiny.

V roce 2015 byl koncept františkánské misie začleněn do celonárodní akce pořádané v Praze pod názvem Dny víry 2015. Na podzim roku 2016 se připravují františkánské misie v Uherském Hradišti.²³³

4.3 Koncept Koinonia Jan Křtitel

4.3.1 Vznik a charakteristika

Koinonia Jan Křtitel vznikla na základě silného vylití Ducha svatého, které zakusil v roce 1974 argentinský kněz P. Ricardo Argañaraz. Ten se potom společně se dvěma bratry a jednou sestrou odebral do odlehlé horské osady Camparmò na svazích masivu Pasubio v severní Itálii, kde se začali věnovat modlitbě, práci a studiu. Časem se k nim přidalo několik bratří a sester s pevným odhodláním následovat Pána Ježíše v panenství pro nebeské království, s odhodlaností žít ve vzájemném přátelství a v síle modlitby. Kolem roku 1978 se začala krystalizovat spiritualita a základní programová linie komunity, kterou je nová evangelizace ve světle Ježíšova vzkříšení. Prvního ledna 1979, na slavnost Matky Boží, Panny Marie, byla Koinonia Jan Křtitel v Loretu oficiálně založena. Postupně narůstal počet bratří a sester, kteří toužili po životě modlitby a životě ve společenství. To komunitu časem vedlo k tomu, že opustila do té doby převládající monastický styl spojený se zemědělstvím a věnovala se přijímání a apoštolátu přicházejících bratří a sester.

Pro Koinonii Jan Křtitel je charakteristická bazální spiritualita zvaná „KeKaKo“. Ta vyjadřuje tři klíčové evangelizační akcenty Ježíšových slov zaznamenaných v evangeliu

---

²³³ Zdroje: Františkánská misie [online]. [cit. 2016-02-02]. Dostupné z: <http://www.frantiskanskemisie.cz/obnovy/>; rozhovor autorky se zakladatelem a s hlavními koordinátory, vlastní pozorování.

podle Jana: „Ustanovil jsem vás, abyste šli (hlásat kérygma) a nesli ovoce (moci charismat) a vaše ovoce aby zůstalo (v podobě společenství, koinonie).“²³⁴ Celá Koinonia Jan Křtitel je dnes tvořena tzv. komunitami života, do nich patří bratři a sestry žijící v panenství a sdílejí veškerý svůj majetek, a tzv. komunitami rodin, kam patří nejen celé rodiny, ale i svobodní, ovdovělí aj. Společenství zpravidla jedné komunity života a několika komunit rodin pak vytváří tzv. Oázu, kterou vždy vede vlastní pastýř. Svazek těchto Oáz pak konstituuje Federaci Koinonií Jan Křtitel. Od počátku Koinonie Jan Křtitel stojí v centru osobního i společného života modlitba. Komunita má církevně právní status soukromého sdružení věřících.

Ústředním bodem vize komunity a současně i její základní buňkou je „dům modlitby“. To je společenství spojené silným poutem přátelství, společenství, které společně prožívá modlitbu pod mocným působením Ducha svatého a svědčí o radosti prýstící z Kristova vzkříšení.

4.3.2 Cíle, obsah, metody a způsob formace misionářů

Základní cíl konceptu Koinonie Jan Křtitel spočívá v uplatňování principu KeKaKo. To znamená žít podle vzoru Jana Křtitele, chápaného jako toho, kdo ohlašuje Ježíše a ukazuje na něj jako na Božího Beránka, jenž snímá hříchy světa. To podporuje novou mentalitu, která umožňuje přejít od touhy po evangelizované církvi k církvi evangelizující. Přejít od deskriptivního objasňování Ježíše k jeho prezentaci jakožto živé osoby, která působí skrze Ducha svatého.

Slabika „Ke“ je zkratkou slova kérygma, které je chápáno jako účinné a explicitní hlásání Ježíšovy smrti a vzkříšení a seslání Ducha svatého. Cílem je být svědky vlastního osobního setkání se Vzkříšeným a vydávat svědectví jako Jan Křtitel. Vydávat o Kristu svědectví životem i slovem, evangelizovat v jakémkoliv prostředí, nevyjímaje pouliční evangelizaci. Účastnit se na životě místní církve, farnosti a být jí posilou.

Slabika „Ka“ označuje slovo charisma, dar ke službě. Duch svatý dává charismata k potvrzení hlásaného slova a k budování společenství. Cílem v tomto bodě je žít pod působením Ducha svatého, používat charismata a šířit atmosféru radosti jako Jan Křtitel, který byl naplněn Duchem svatým již v lůně své matky Alžběty. Modlit se o charismata,

---

²³⁴ J 15,16.

objevit ta, která byla darována, a učit se je používat v každodenním životě, denně se modlit a obnovovat tak svou mysl podle Božího smýšlení.

Slabika „Ko“ odkazuje na slovo koinonia, tedy společenství. Osobní setkání s Pánem Ježíšem přivádí do společenství s Otcem a působí, že se dotyčný člověk stává součástí jediného těla, ve kterém jsou všichni spojeni poutem dokonalosti. Cílem je žít v přátelství jako jeden lid oživovaný věností a velkodušnou službou jako Jan Křtitel, který dokázal dát život za to, aby lid poznal Mesiáše. Učit se žít ve společenství, ve vzájemném přijímání se, učit se milovat a odpouštět a žít zdravé vztahy.

Koncept Koinonia Jan Křtitel zahrnuje oblast vzdělávání ve víře a ve spiritualitě KeKaKo. Uvádí členy a účastníky do živého vztahu s Bohem a učí citlivosti a otevřenosti vůči Duchu svatému, učí používat charismata, modlit se a bojovat modlitbou chval. Dále také uvádět Boží slovo do života a prohlašovat ho. Přináší příležitost žít společenství a učit se přijímat sebe i druhé, vycházet ze sebe směrem k druhým lidem a všude vnášet naději, která je dána skrze vzkříšeného Krista. Koncept je zaměřen i na rozvíjení kreativního využívání vlastního potenciálu v evangelizaci, učí se zde mluvit o Ježíši a vydávat svědectví osobního setkání s Ježíšem vlastními ústy.

Vzhledem k cílům Koinonie Jan Křtitel je obsahem a náplní konceptu: realizace domů modlitby, komunit rodin a interní komunity života, také setkávání členů externí komunity – jedenkrát měsíčně na tzv. Agapitu a několikrát do roka v Oáze; setkání otevřená nejširší veřejnosti s názvem Ježíš uzdravuje a také nejrůznější kurzy zaměřené na vzdělávání ve víře, život s Bohem, Boží slovo a evangelizaci, např. kurzy Pavel, Jozue, Filip. Koinonie Jan Křtitel se věnuje evangelizaci ještě mnoha jinými aktivitami a akcemi, nevyjímaje ani preevangelizační akce.

Evangelizace a formace ad intra se uskutečňuje v interní komunitě – komunitě života a v externí komunitě – komunitě rodin.

Komunity rodin tvoří členové externí komunity, kteří se jednou za měsíc scházejí ke společné modlitbě, vzájemnému sdílení i ke komunitní formaci, společně se věnují evangelizaci, pěstují modlitbu v Duchu svatém a žijí intenzivní přátelské vztahy. Jejich měsíční setkávání s názvem Agapito obsahuje aktivity, které vedou k naplnění cíle společně prožívat a nést jak radosti a naděje, tak i bolesti a úzkosti Ježíšových učedníků.²³⁵

Interní komunitu života tvoří zasvěcení bratři a sestry. K jejich životu v interní komunitě patří: každodenní pozdrav „Kristus z mrtvých vstal!“ s odpovědí „Vpravdě a my s ním!“

---

²³⁵ Srov. GS 1.

Tímto pozdravem ožívují každý den svou spiritualitu a smýšlení, odhodlání žít životem spasených se vzkříšeným Kristem. V interní komunitě života se učí žít tak, že dělají všechno společně jako v rodině. Učí se mít takovou důvěru v druhého, aby byli pro něj ochotni položit život. Tito bratři a sestry nabízejí široké veřejnosti celou řadu setkání a akcí, jako například různé kurzy, semináře, korespondenční školu, setkání pro děti, mládež či manželské páry.

Den začíná v pět hodin ráno, následuje osobní modlitba, práce, studium, společné jídlo, chvály a odpolední přímluvná modlitba. Den uzavírá večerní eucharistická modlitba, při níž se vzdávají Bohu díky za každý dar. V deset hodin před uložením ke spánku se děje rozloučení pozdravem: „Děkuji ti, že jsi mě přijal.“

K evangelizaci ad extra slouží především domy modlitby. Jsou to malá společenství otevřená pro jakékoliv nově příchozí. Tato společenství se scházejí po domech a vyznačují se charismatem vzájemného bezpodmínečného přijetí. Každý příchozí je vítaným hostem, skrze druhé bratry a sestry jej přijímá sám Ježíš takového, jaký reálně je: s radostmi i trápeními, s přednostmi i chybami. Základ tvoří lidé, kteří se osobně setkali se vzkříšeným Ježíšem, ti se o tuto svoji zkušenost dělí s těmi, kteří podobně silnou zkušenost víry zatím neučinili.

Setkání domu modlitby probíhá tak, že po úvodním bloku spontánních díkůvzdání a chval (písně, žalm) následuje čtení a naslouchání Božímu slovu, aktuální osobní svědectví jednotlivých členů a gesto víry s užitím charismat s cílem odpovědět na Boží slovo důvěrou, novými rozhodnutími či jinými kroky víry. Tím se otevře prostor pro Ducha svatého s jeho moudrostí, radostí či silou a modlitbu poté uzavřou přímluvy s přímluvnou modlitbou, neboť „o cokoliv budete prosit ve jménu mém, učiním to“.²³⁶ Setkání končí společným občerstvením agapé a sdílením.

4.3.3 Realizace konceptu v České republice

Evangelizační koncept Koinonia Jan Křtitel se v rámci České republiky realizuje 20 let. Koinonia Jan Křtitel se nachází na všech pěti kontinentech, v současnosti má přes pět tisíc členů. Do České republiky přišla na pozvání plzeňského biskupa Františka Radkovského v roce 1995. Brzy nato založila svou první českou Oázu se sídlem v Plzni-Liticích. Pastýřem této Oázy je P. Francesco Meneghini a čítá přibližně 350 lidí, z toho je zhruba třicet zasvěcených bratří a sester z České republiky i ze zahraničí, tvořících komunitu života. Další

---

²³⁶ Srov. J 14,13.

členové tvoří komunity rodin, které pokrývají většinu území České republiky. Komunit rodin je celkem 20 a jsou rozmístěny po celé České republice: v Brně, Brumově, Českých Budějovicích, Českém Krumlově, Frýdku-Místku, Havířově, Holešově, Kroměříži, Kyjově, Miloticích, Olomouci, Opočně, Ostravě, Plzni, Praze, Studenci a Zlíně. Členové Koinonie Jan Křtitel vytvářejí také jednotlivé domy modlitby, které slouží především k evangelizaci. Jsou taktéž rozmístěny téměř po celé republice. Formace členů Koinonie Jan Křtitel probíhá s cílem, aby se z nich stali misionáři, kteří budou formovat další misionáře. K tomu slouží především život v komunitě, kurz Pavel, setkání Koinonie a jiné kurzy s následným uváděním do služby.²³⁷

4.4 Koncept farních evangelizačních buněk

4.4.1 Vznik a charakteristika

Americký kněz P. Michael Eivers rozvinul v katolické církvi evangelizační metodu, která se nazývá domácí buňky. Začátkem osmdesátých let ji úspěšně aplikoval ve své farnosti na Floridě, kde vyhradil zvláštní místo ustavičné adoraci – dvacet čtyři hodin denně, sedm dní v týdnu.

Don Pigi Perini, farář farnosti St. Eustorgio v Miláně, odjel v roce 1987 na Floridu, aby se s touto skutečností seznámil. Návštěva pro něj znamenala radikální konverzi. Jakmile se vrátil, shromáždil čtyřicet svých věřících, aby mu pomohli učinit z farnosti společenství horlivé víry zaměřené na evangelizaci.

Dnes je v této farnosti asi sto osmdesát evangelizačních buněk a postupně se šíří do mnoha dalších farností v Itálii i v zahraničí. Don Pigi začal organizovat formační semináře, které měly vliv na farnosti po celém světě. Zanedlouho se i Pontifikální rada pro laiky přesvědčila, že tato metoda je přijatelná a použitelná pro farnosti na celém světě, a navrhla donu Pigimu, aby vytvořil mezinárodní organizaci, aby celá církev mohla žít z této milosti. Systém farních evangelizačních buněk byl schválen Pontifikální radou pro laiky a vřele doporučen pro celou církev roku 2009.

Koncept farních evangelizačních buněk dává možnost vykonávat běžnou pastoreci a činit z ní pastoreci evangelizační. Je to také jedna z forem, jak učinit laiky konkrétně

---

²³⁷ Zdroje: Koinonia Jan Křtitel [online]. [cit. 2016-02-02]. Dostupné z: <http://www.koinonia.cz/>, rozhovor autorky s hlavními koordinátory, vlastní pozorování.

spoluodpovědnými za život farnosti a za její růst, a to způsobem, kterým k tomu zvou dokumenty druhého vatikánského koncilu i poslední papežové.

Teorie buňky, která je základní stavební a funkční jednotkou těl buněčných organismů, je v tomto konceptu aplikována na malá společenství věřících lidí ve farnosti. Výhody a charakter takové buňky aplikované v tomto konceptu, jsou následující. Buňka je pružná, stejně tak je i malá skupina, která je považována za buňku, může se totiž snadno přizpůsobovat různým proměnlivým situacím (např. co se týče místa, docházky a času svých setkání) nebo cílům a díky své neformálnosti potřebuje málo pevných operačních schémat.

Buňka je pohyblivá, malá skupina se může sejít kdekoliv, kde se něco děje, na jakémkoliv místě, a nemusí přesvědčovat nově příchozí, aby vstoupili do prostředí jim neznámého. Buňka je také vstřícná, může do svého malého modlitebního společenství přijmout jakéhokoliv člověka a jednoduchým a přirozeným způsobem se sdílet o životě s Bohem. Tato zkušenost dnes mnoho lidí oslovuje a vtahuje do rodiny církve. Buňka je osobní – tím, že je malá a obsahuje jen malý počet lidí, stává se prostorem pro tvoření osobních vztahů. To je důležité, neboť dnešní vztahy křesťanů z důvodu nedostatku času, profesionálního chování nebo nedostatku důvěry trpí neosobností. Buňka se ze svého principu dokáže snadno rozmnožovat. Malá skupina se stejně jako buněčné organismy může rozmnožovat ve dvě, čtyři, osm nebo více částí podle vitality každé skupiny. Malá skupina zůstane efektivní, jenom když udrží malý rozměr. Díky tomu všemu může být buňka také účinným prostředkem evangelizace. Mezi další východy patří, že její vedoucí nepotřebují profesionální přípravy, neboť sám život v buňce je formační. Vedoucí společenství tak mohou být formováni v prostředí samotné farnosti, skrze darování se v evangelizaci. A buňka se snadno přizpůsobí celku farnosti, takže jejich vznik ani existence nenarušuje strukturu farního společenství. Buňky pomáhají směřovat celou již existující realitu farnosti k duchu evangelizace.

4.4.2 Cíle, obsah, metody a způsob formace misionářů

Cílem konceptu farních evangelizačních buněk je v běžném kontextu církve konkrétně praktikovat evangelizaci a proměnit tak běžnou pastorační na pastorační evangelizační a misijní. Věřící laici ve farnostech jsou vedeni ke svědectví o své víře a pomáhají lidem kolem sebe poznat Boží lásku a církev jako rodinu, kde mohou nacházet svůj domov. Současně je tato evangelizace má vést na hlubinu víry. Mezi cíle patří také učit se rozlišovat dary u jednotlivých bratří a sester a efektivně je zapojovat do služby ve farnosti. Konkrétní

cíle buňky lze popsat jako růst v důvěrném vztahu s Pánem, růst ve vzájemné lásce, sdílet Ježíše a svoji víru s druhými, sloužit v církvi, poskytovat a přijímat pomoc, připravovat nové vedoucí a prohlubovat svoji víru.

Aby se naplnily cíle konceptu farních evangelizačních buněk a farnosti se staly misionářskými, užívá se následujících metod. Za základ je považována osobní modlitba a eucharistická adorace. Proto je v místě realizace konceptu ustavičně vystavena a adorována Eucharistie. Staví se zde na již existující konstantě farnosti, kde jsou věřící, kteří se rozdělí do malých společenství, a tak vytvoří základní buňky, ve kterých je stěžejní metodou zaměření na evangelizaci tzv. *oikos*, tj. řecké slovo, které označuje – dům, rodinu, lidi, s kterými se žijí každodenní vztahy. Patří sem členové rodiny, přátelé, sousedé a kolegové z práce. Smysl je v tom, že ten, kdo tvoří buňku, je zodpovědný za svůj *oikos*. Má tedy za úkol každodenně nést všechny své blízké v modlitbě, a to ve všech fázích na cestě evangelizace. Je to tedy evangelizace, která staví na již existujících vztazích, které se stávají místem svědectví. Kněz ve farnosti se setkává pravidelně, třeba jednou za 14 dní, s vedoucími jednotlivých buněk, tak má přehled, co společenství potřebují, a podle toho připravuje také katechezi do společenství. Díky tomuto úzkému propojení jsou bratři a sestry ze společenství vtaženi velmi úzce do života a misie farnosti a podílejí se konkrétně na jejím růstu duchovním i v počtu bratří a sester.

Konkrétní evangelizace lidí z *oikos* zahrnuje postupné kroky. Prvním krokem na cestě evangelizace je „služba“.²³⁸ Člen buňky si má všimnout lidí kolem sebe a v jejich potřebách jim sloužit nezištně, v lásce, která nepočítá. Druhým krokem je „sdílení“. Člověk, který přijal lásku a přátelství, má důvěru a stává se otevřeným. Člen buňky má možnost sdílet se s ním o své víře. Ve třetím kroku jde o „vysvětlování a objasňování“, zde má člen buňky příležitost odpovídat dotyčnému na jeho předsudky, pochybnosti a strachy. Čtvrtým krokem je „pozvání k učinění rozhodnutí.“ Nyní je dotyčný pozván, aby odevzdal svůj život Ježíši a přijal ho za svého Pána. Následně je pozván do buňky. A pátým krokem na této cestě je, že ten, kdo přijal Ježíše, žije ve společenství buňky a farnosti a je vyzván k tomu, aby si pojmenoval svůj *oikos* a stal se evangelizátorem.

Setkání buňky se uskutečňuje jednou týdně po dobu jedné a půl hodiny. Začíná se modlitbou chval – zpěvem i slovy, následuje sdílení se nad otázkou: „Co pro mě Ježíš tento týden učinil nebo co já jsem učinil pro něj?“ Poté je puštěna katecheze připravená pastýřem

---

²³⁸ „Syn člověka nepřišel, aby si dal sloužit, ale aby sloužil a dal svůj život jako výkupné za mnohé... Dal jsem vám příklad, abyste i vy jednali, jako jsem jednal já.“ Mk 10,45.; J 13,15.

či farářem pro všechny buňky ve farnosti. Následuje sdílení nad katechezí a informace o akcích či potřebách ve farnosti. Na závěr jsou přímlyvy za všechny lidi z oikos i za další a přímlyvná modlitba za člena buňky, který o ni žádá s konkrétním úmyslem. Setkání je zakončeno modlitbou Otčenáš, kterou se členové modlí obrácení tváří ven z kruhu jako symbol prosby za svět.

4.4.3 Realizace konceptu v České republice

U nás v České republice je prvním, kdo tuto metodu farních evangelizačních buněk realizoval, P. Vojtěch Koukal. Ten sídlí ve farnosti Dolany u Olomouce, kde se od roku 2010 uskutečňují formační semináře pro případné budoucí vedoucí buněk. Postupem času se realizace této metody rozšířila i na farnost Rožnov pod Radhoštěm a farnost Drahotuše a uvažují o jejím zavedení i další farnosti.

Farní evangelizační buňky ve farnosti Dolany u Olomouce se začaly realizovat na podzim roku 2010, kdy zde proběhla úvodní formace vybraných třiceti farníků, kteří se měli stát vedoucími jednotlivých buněk. Od února 2011 se začali scházet lidé celkem ve čtyřech buňkách. V roce 2015 bylo ve farnosti buněk devět. Po pěti letech je zaznamenána obnova osobního vztahu s Pánem u mnoha lidí a zdravá a konkrétní spoluzodpovědnost za místní společenství církve a za lidi konkrétních oikos. Lidé, kteří patří do buňky, také lépe rozpoznávají svá obdarování a ochotně jimi slouží ve společenství farnosti.

Setkávání buněk jsou zde otevřená a scházejí se pravidelně jedenkrát týdně v úterý večer v domácnostech jednotlivých členů společenství. Délka setkání je jedna a půl hodiny. V každé buňce je zhruba deset lidí. Vedoucí buněk se scházejí ve středu večer jednou za dva týdny s knězem ve farnosti, s P. Vojtěchem Koukalem.

Ve farnosti Rožnov pod Radhoštěm působí jako farář P. Kamil Obr, který ihned po svém nástupu na toto místo v roce 2011 začal usilovat o zavedení tohoto pastoračního prostředku. Postupně se zde podařilo přetvořit několik stávajících společenství a zároveň vytvořit nová, která se dodnes scházejí v duchu farních evangelizačních buněk. V současnosti je zde šest buněk a jedna z nich se schází v sousední farnosti Zubří. I zde se buňky scházejí jednou týdně na jednu a půl hodiny a pravidelně dostávají od P. Kamila katechezi. Jak sám říká, považuje to za jeden ze způsobů, jakým kněz může skrze malá společenství ovlivňovat život farnosti a seznamovat farníky s akcenty pastorace, které je právě nutné zohledňovat.

Od ledna 2014 ve farnosti Drahotuše fungují tři buňky s celkem dvaceti členy. Jedna buňka se schází každou středu v 19 hodin na faře. Další dvě buňky se scházejí jednou za dva

týdny střídavě po rodinách a v létě v kapli. Zatím se nerozšiřují. Každou středu je možnost tiché adorace s knězem v kostele v Drahotuších. Setkání vedoucích skupinek s knězem jsou zhruba po šesti až osmi týdnech a po měsících je společná modlitba všech členů buněk v kostele.²³⁹

---

²³⁹ Zdroje: Farní evangelizační buňky [online]. [cit. 2016-02-02].
Dostupné z: <http://www.evangelizacnibunky.cz/>, vlastní pozorování.

5. Srovnání vybraných evangelizačních konceptů uplatňovaných v České republice

V této kapitole se věnuji srovnávání evangelizačních konceptů: Školy křesťanského života a evangelizace Marie z Nazaretu, Matky církve, františkánské misie, Koinonie Jan Křtitel a farních evangelizačních buněk.

Při volbě kritérií pro srovnávání jsem se inspirovala modelem pedagogického kurikula, se kterým jsem pracovala v rámci studia oboru náboženská výchova a etika, zdá se mi vhodné použít jej při srovnávání evangelizačních konceptů. Pojem pedagogického kurikula v sobě zahrnuje to, oč běží z hlediska cílů, obsahu, metod a organizace. Já jsem si zde jako nástroj pro vytvoření kriteriologie komparační práce zvolila kritérium cílů a metod. Následně koncepty srovnám také podle jednotlivých teoretických poznatků o evangelizační činnosti.

5.1 Srovnání z hlediska cílů a metod

V této části uvedu srovnání evangelizačních konceptů podle kritérií cílů a metod.

5.1.1 Srovnání z hlediska cílů

Svatý Tomáš Akvinský ve své *Teologické sumě* říká, že cíl je první v úmyslu a poslední v uskutečnění. Od cílů se tedy odvozuje vše ostatní a k jejich uskutečnění má vše směřovat. Na základě cíle v konceptu se volí obsah, organizace i metody. Nejprve popíši souhrnně cíle jednotlivých konceptů a následně je mezi sebou srovnám.

V předešlé kapitole jsem představila koncept Školy Marie ve větší šířce, i s jeho projekty, které do něj patří, v této části se však budu zabývat, co se konceptu a jeho cílů a metod týče, pouze šestiletým formačním kurzem. Protože pojmout z hlediska cílů a metod všechny projekty tohoto konceptu by nebylo pro tuto práci vhodné, a to s ohledem k jejímu rozsahu ani cíli.

Cíle konceptů jsou do značné míry určovány jejich cílovou skupinou. Cílovou skupinou evangelizačního konceptu Školy Marie jsou všichni lidé od 18 do 99 let. Tento koncept je zaměřen na všechny dospělé lidi bez ohledu na to, jak jsou vzdáleni od Boha. Je určen pro každého člověka, kterého má za cíl nejprve oslovit a pak přivést do formačního procesu,

v němž je cílem postupně jej formovat ve zralého křesťana-misionáře, který dál svědčí o své víře a o Ježíši Kristu a má účast na životě a společenství církve.

Cílovou skupinou františkánské misie jsou především lidé hledající a stojící mimo církev, ti, kteří nežijí jako křesťané. Cílem konceptu je, aby se takový člověk, který hledá Boha a nezná směr, dozvěděl o Bohu a o jeho lásce k němu, a přivést jej do vztahu s tímto Bohem a do společenství církve. Cílem je tedy ohlašovat lidem prvotní zvěst.

Cílovou skupinou farních evangelizačních buněk jsou lidé věřící přímo ve farnosti a také lidé stojící z jakéhokoliv důvodu mimo církev. Cílem farních evangelizačních buněk je oživit a probudit lidi ve farnostech a formovat je k využívání jejich potenciálu, k životu ve společenství a k vycházení ze sebe, směrem ven, aby evangelizovali lidi ve svém okolí, v prostředí, kde žijí, a přiváděli je do vztahu s Bohem a do společenství církve.

Koncept Koinonie Jan Křtitel pojímá za svou cílovou skupinu všechny lidi, věřící i nevěřící. Cílem je uvádět tyto lidi víc a více do vztahu s Bohem, formovat je k modlitbě a k evangelizaci a přivádět je do společenství církve, aby měli účast na životě farností i na životě Koinonie Jan Křtitel.

Z hlediska cílových skupin vidíme, že Škola Marie, Koinonie Jan Křtitel i farní evangelizační buňky se shodují, neboť se jejich evangelizační koncept vztahuje na všechny lidi, na věřící křesťany i na lidi, kteří žijí bez živé víry v Boha. Františkánská misie se v tomto liší, neboť je svým pojetím zaměřena především na lidi, kteří žijí bez víry v Boha a stojí mimo církev.

Z hlediska samotných cílů je patrné, že se opět shodují Škola Marie, Koinonie Jan Křtitel i farní evangelizační buňky, neboť tyto tři koncepty jsou zaměřeny na formaci misionářů, zatímco cílem františkánské misie je přivést nevěřící lidi do vztahu s Bohem a do společenství církve.

5.1.2 Srovnání z hlediska metod

Metoda je cestou k cíli, a ačkoliv mohou mít některé z evangelizačních konceptů stejné cíle, mohou k nim přicházet jinými metodami. Popíši souhrnně metody jednotlivých konceptů a následně je srovnám.

Škola Marie dosahuje svých cílů svým komplexním formačním kurzem, který se koná kontinuálně čtyřikrát do roka po dobu šesti let a užívá metody vzdělávání a současného uvádění do praxe – života z víry a evangelizace. Protože je určena pro všechny lidi, kteří přicházejí s různým stupněm poznání Boha, pro každého začíná kurz od nultého stupně, na

kterém se probírá kérygma, které je základem všeho ostatního, co se na ně dál staví. Škola Marie tedy užívá metody prvotní evangelizace, katecheze i mystagogie.

Koncept františkánské misie užívá k dosažení svých cílů jednorázových akcí, které se konají jednou do roka v některém větším městě. Evangelizace se zde děje metodami jednoduchého dialogu s lidmi, s nimiž se misionáři setkají na ulici nebo se pro ně vytvářejí možnosti setkání (kavárna, návštěva po domech, koncert, kostel, divadelní představení atd., která v sobě nesou taktéž kérygmatický rozměr), metodou je zde prosté vyjití naproti lidem a vydávání svědectví o Bohu v rozhovoru, pomocí kérygmatu a osobního svědectví.

Metodou evangelizace Koinonie Jan Křtitel je existence komunit života, které poskytují zázemí pro setkávání, kurzy, pouliční evangelizaci i modlitbu, dále komunit rodin, které fungují jako uzavřený prostor růstu členů Koinonie Jan Křtitel, a především jsou tu domy modlitby, které jsou otevřeným společenstvím, do kterého mohou přijít oslovení lidé buď z některé evangelizační akce, pouliční evangelizace, nebo i osobní běžné evangelizace členů Koinonie Jan Křtitel. Koinonie Jan Křtitel formuje tyto lidi metodou účasti na společenství domu modlitby, setkání Koinonie, s možností hlubší formace na základě členství v Koinonii Jan Křtitel, nebo při jednotlivých kurzech.

Koncept farních evangelizačních buněk užívá na cestě k cílům metodu společného setkávání věřících lidí z farnosti v malých společenstvích, tzv. buňkách, kde metodou modlitby, katecheze, sdílení a zaměření na evangelizaci v běžném životě dochází k jejich formaci. A tato sounáležitost s buňkou se stává samotnou metodou, jak evangelizovat lidi stojící mimo církve a přivádět je do těchto malých společenství. Takovým způsobem dochází k postupné formaci všech.

Při srovnávání metod jednotlivých evangelizačních konceptů docházím k těmto závěrům: Za hlavní metodu evangelizačního konceptu Školy Marie by se dala považovat především komplexní kontinuální a dlouhodobá formace se specifickým zaměřením na vzdělávání, s užitím metod evangelizace, katecheze a mystagogie. Metodou františkánských misí je jednorázová týdenní akce zaměřená na prvotní zvěst, první hlásání, s využitím metod především dialogu a osobního svědectví. Tyto dva koncepty se od sebe vzájemně liší a liší se i od následujících dvou konceptů, které si však jsou podobné. Koinonie Jan Křtitel a farní evangelizační buňky užívají stejnou metodu malých otevřených společenství, která se scházejí po domech, v nichž dochází k formaci a která mají evangelizační charakter. Liší se však v tom, že Koinonie Jan Křtitel není zaměřená přímo na farní společenství a není jako farní evangelizační buňky řízena farářem dané farnosti, ale pastýřem komunity s jediným sídlem. Zázemím Koinonie Jan Křtitel tedy nejsou jednotlivé farnosti, ale komunita života.

Ještě bych chtěla poukázat na jistou podobnost mezi Školou Marie, Koinonií Jan Křtitel a farními evangelizačními buňkami, které dosahují společného cíle formace misionářů metodou jak prvního hlásání, tak následné katecheze i mystagogie.

5.2 Pohled na vybrané evangelizační koncepty optikou teoretické části práce

V předchozí části jsem srovnávala koncepty podle kritérií cílů a metod a více z hlediska celku a jejich obecných parametrů, nyní se zaměřím na jejich konkrétnosti a provedu srovnání tak, aby bylo viditelné, na co jednotlivé koncepty ve své evangelizaci kladou důraz. Pokusím se srovnání provést na základě teoretických poznatků uvedených v této práci.

V první kapitole uvádím charakteristiku pojmů kérygma a katecheze, které jsou důležitými aspekty v procesu evangelizace. Z teoretických i praktických poznatků o daných konceptech vyplývá, že ačkoliv jsou všechny uvedené koncepty zaměřeny na prvotní hlásání, tak právě koncept františkánské misie ve srovnání s ostatními v něm má své těžiště. Ostatní koncepty se totiž zaměřují i na formaci pomocí katecheze. Ve Škole Marie je to formou většího množství přednášek a aktivit ve vzdělávacím kurzu, v Koinonii Jan Křtitel pomocí přednášek a katechezí při setkáních a kurzech a ve farních evangelizačních buňkách skrze katechezi při setkávání buněk. Nejvíce je na formaci s využitím katecheze orientována Škola Marie, protože má v tomto ohledu nejvíce propracovaný koncept se zaměřením na vzdělávání. Co se týká samotné formace, která se může dít i jiným způsobem než vzděláváním, například samotnou praxí, nelze zde jednoznačně určit, který z konceptů působí v reálu nejvíce formačně. Například františkánská misie může misionáře zformovat více zkušeností evangelizace než Škola Marie vzděláváním a přednáškami.

Ve třetí kapitole, v článku 3.2.1 charakterizují obsah zvěsti hlášané Ježíšem a apoštoly. Obsahem této zvěsti je Ježíš Kristus, Boží království. V tomto bodě srovnání se všechny čtyři koncepty shodují, neboť hlásají totéž.

Zároveň všechny čtyři koncepty kladou důraz na představené metody evangelizace: vydávání svědectví životem, slovem, modlitbou, kterými se zabývám v článku 3.2.2; není však možné určit, v kterém konceptu ta která metoda převažuje. Lze však pro zajímavost uvést, jaké druhy a metody modlitby koncepty preferují. Škola Marie preferuje především charismatickou modlitbu chval, přímluvnou modlitbu a modlitbu rozjímání, v pozdějších letech vede až ke kontemplaci. Františkánská misie a farní evangelizační buňky

upřednostňují charismatickou modlitbu chval a adoraci, pro Koinonii Jak Křtitel je typická charismatická modlitba chval a přímluvná modlitba.

Konkrétní metodu pouliční evangelizace, kterou zmiňuji v článku 3.2.2.5, užívají ve svém konceptu Škola Marie, františkánská misie a Koinonia Jan Křtitel. Farní evangelizační buňky jsou zaměřeny na evangelizaci lidí z oikos.

Všechny čtyři koncepty se opírají ve svém opodstatnění a oprávnění o misijní příkazy, které rozvádím v článku 3.1, neboť svůj původ odvozují z poslání Ježíšem zvěstovat evangelium. Všechny mají také schválení a poslání od příslušné církevní autority. Dále všechny tyto koncepty zaujímají stejné stanovisko v ohledu k trinitární dimenzi misijní činnosti církve a trinitárnímu pojetí Boha, které uvádím v článku 2.3. Taktéž všechny tyto koncepty pojmají za svůj vzor evangelizace Pannu Marii, které je věnován článek 2.5. Konkrétní mariánská úcta je však nejpatrnější v konceptu Školy Marie a františkánské misie.

Na základě výsledků tohoto srovnávání lze konstatovat, že evangelizační koncepty jsou natolik složitými fenomény právě proto, že mají za svůj cíl evangelizaci, že je tedy nelze naprosto dokonale popsat ani provést vyčerpávající srovnávání. Díky tomu však vidíme, že tak bohatá a složitá skutečnost, kterou evangelizace je, lze činit nesčetným množstvím způsobů a metod. Tyto čtyři koncepty se shodují ve svém základním cíli evangelizace, kterým je spása člověka, shodují se také v obsahu zvěsti, kterou je kerygma – osoba Ježíše Krista a jeho království. Liší se od sebe v ohledu dílčích cílů, cílových skupin a metod, v ohledu organizace a samozřejmě i realizace.

6. Závěr

Záměrem této práce bylo představit evangelizaci jako zásadní úkol křesťana a uvést srovnání vybraných evangelizačních konceptů uplatňovaných v současné České republice.

V této práci jsem se zabývala katolickými misemi a hledala jsem odpovědi na otázky: co je to evangelizace, kde má evangelizace svůj původ a zdroj, proč je evangelizace zásadním úkolem křesťana, kde nachází křesťan oprávnění k hlásání evangelia, jakým způsobem se realizuje evangelizační činnost církve v současné České republice, a srovnávala jsem jednotlivé aspekty vybraných evangelizačních konceptů.

Při zkoumání těchto otázek jsem došla k závěru, že evangelizace není jedním z hlavních úkolů církve a křesťana, ale je jejich jediným úkolem. Misie má totiž svůj původ v samotném charakteru Božím a církev je pokračovatelkou v Božím spásném dění ve světě. Církev a každý křesťan mají jediný úkol, a to realizovat Boží spásu v tomto světě. Křesťan je křtem ponořen do Kristovy smrti, umřel světu a všemu, co je ve světě, a vstal k novému životu v Kristu. Pro křesťana platí slova apoštola Pavla: „Nežiji už já, ale žije ve mně Kristus.“²⁴⁰ A tak všechno, co takový křesťan koná, koná ve jménu Pána Ježíše Krista.

Evangelizace je jediným a zásadním úkolem křesťana proto, že to byl zásadní úkol Ježíše Krista, když byl na této zemi. Hlásal radostnou zvěst, Boží království, a co hlásal, tím také byl. Křesťan je křtem sjednocen s Kristem, který pracuje na této misi bez přestání.²⁴¹

Celý život křesťana, každá jeho námaha, práce, modlitba, myšlenka, jeho slova, činy, gesta mají být evangelizační. Mají ukazovat na Krista, který žije v něm. Ježíš říká, kdo vidí mne, vidí Otce.²⁴² To je výzva pro křesťana: kdo vidí křesťana a církev, vidí Krista.

Práce zachycuje skutečnost evangelizační činnosti, která se však nelehce vymezuje, lze do ní zařadit jakoukoliv činnost, která je oslavou Boha. A tak může ve stejnou chvíli evangelizovat ten, kdo ústy zvěstuje bližnímu Ježíše jako Pána, i ten, kdo v ten samý moment odpouští křivdu, prokazuje službu lásky svému bližnímu, pokládá pro víru v Ježíše život, kdo obětuje své utrpení, kdo se modlí, kdo dělá cokoliv, co je ve shodě s Boží vůlí, protože tím ve světě realizuje Kristovu přítomnost.

Vytyčeného cíle práce, popsat evangelizaci jako zásadní úkol křesťana, se v práci podařilo dosáhnout, a to na teologických základech misiologie, ekleziologie, trinitologie,

---

²⁴⁰ Ga 2,20.

²⁴¹ „On však jim odpověděl: „Můj Otec pracuje bez přestání, proto i já pracuji.““ J 5,17.

²⁴² Srov. J 14,9.

christologie a mariologie. V tomto ohledu jsem došla k těmto závěrům: Misijní činnost církve nachází svou podstatu v *missio Dei* a má trinitární dimenzi, neboť se na ní podílejí všechny tři Božské Osoby. Kristovo spásné dílo skrze inkarnaci, kenozi, smrt a zmrtvýchvstání je základem pro misijní činnost církve. Církev, nevěsta Kristova, je povolána být ve své evangelizační činnosti podobnou svému Ženichovi a s postojem pokory, lásky a milosrdenství vyjít na periferie²⁴³ a nebát se ani potu a prachu, posměchu ani kříže.²⁴⁴ Panna Maria přinesla do světa Krista tím nejvznešenějším způsobem, je proto vzorem evangelizující církve.²⁴⁵ Misionářem podle vzoru Ježíše Krista se může stát jedině misionář, který je Ježíšovým učedníkem, neboť jedině tak může Ježíše stále více poznávat a dorůstat do jeho podoby.

Mám za to, že o evangelizaci jako zásadním úkolu křesťana by se dalo psát stále, a stejně by se toto téma nevyčerpalo. Snad právě proto, že má svůj původ v Nekonečnu.

V práci jsem se snažila také uchopit obsah a realizaci ucelených koncepcí evangelizace v České republice a pomocí komparační metody osvětlit aspekty, které by jinak zůstaly neobjeveny.

Evangelizace se v současnosti na našem území děje mnohými způsoby. Vybrala jsem si z nich čtyři ucelené evangelizační koncepty. Díky využití komparační metody a srovnávání z hlediska cílů mohu říci, že všechny koncepty sledují jeden cíl: v poslušnosti Kristovu příkazu hlásat radostnou zvěst o něm s cílem obrácení a spásy člověka. Liší se však od sebe svými dílčími cíli i cílovými skupinami, na něž jsou zaměřené.

Ačkoliv se některé koncepty shodují v cílech, v metodách se od sebe často výrazně liší. Užití komparační metody zde bylo přínosné, neboť díky ní je zjevnější rozmanitost způsobů, kterými se evangelizační činnost může realizovat. Nachází se zde rozmanitost v jednotě.

Zkoumání těchto konceptů mi přineslo nový pohled. Mám za to, evangelizace v rámci České republiky se ubírá dobrým směrem a má nadějně vyhlídky do budoucnosti. Na mnoha místech již hoří oheň, obrazně řečeno, mnoha komunit, evangelizačních škol a společenství, který zapaluje spoustu věřících i nevěřících lidí. Tito lidé, kteří byli zapáleni, jsou malými jiskérkami, které mají potenciál zapalovat další. Je na každém z nás, abychom tyto jiskérky, kterými jsme i my sami, nezhášeli, ale naopak podporovali, aby hořely stále více, a tak

---

²⁴³ Papež František opakovaně vybízí církev, aby vyšla nabídnout život Ježíše Krista všem. Sám říká: „Je mi milejší církev otlučená, zraněná a špinavá proto, že vyšla do ulic, než církev, která je nemocná svou uzavřeností a pohodlností, s níž lne ke svým jistotám.“ EG 49.

²⁴⁴ „Vždyť mé jho netlačí a břemeno netíží.“ Mt 11,30.

²⁴⁵ Srov. EG 287.

zapalovaly další. Je třeba, aby se každý křesťan na tom místě, kde je, s odvahou zasazoval o šíření evangelia a budování Božího království.

Na závěr musím konstatovat, že mi tato práce s více než ročním studováním materiálů a získáváním praktických poznatků a cenných zkušeností z oblasti evangelizace přinesla velký užitek. Povzbudila mě a utvrdila v tom, že evangelizace má veliký význam, je Božím dílem a záměrem a že i já jsem poslána Ježíšem, abych hlásala radostnou zvěst, a také že v tom nejsem sama, neboť se o totéž snaží celá církev. Zakončila bych slovy současného papeže Františka: poznat, či nepoznat Ježíše není totéž, neboť život s živým Ježíšem je plnější, lze s ním snadněji nalézt smysl každé věci.²⁴⁶

---

²⁴⁶ Srov. EG 266.

7. Seznam použitých zdrojů

- ANDERSON, G. H. *Theology of Mission*. In NEILL, S. ET AL. (ed.) *Concise Dictionary of the Christian World Mission*. Nashville: Abingdon, 1971.
- ALBERICH, E. DRÍMAL, L. *Katechetika*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-382-6.
- AMBROS, P. *Pastorální teologie*. 2., přeprac. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 2002. ISBN 80-244-0418-4.
- AMBROS, P. *Nové cesty pastorální teologie. Krása jako východisko*. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2008. ISBN 978-80-86715-97-1.
- Bible: Písmo svaté Starého a Nového zákona: český ekumenický překlad*. Praha: Česká biblická společnost, 2015. ISBN 978-80-7545-000-5.
- BOSCH, D. J. *Dynamika kresťanskej misie: dejiny a budúcnosť misijných modelov*. 1. vyd. Praha: Středoevropské centrum misijních studií, 2009. ISBN 978-80-903986-2-7.
- ČERNÝ, P. *Kristovo dílo spásy jako základ a imperativ misie: aktivity Světové rady církví*. 1. vyd. Brno: L. Marek, 2006, 295 s. Pontespragenses (L. Marek). ISBN 80-86263-72-x.
- ČERNÝ, P. *Misijní podoba církve dnes. Hledání podoby misijní církve pro 21. století*, 4. synod leuenberského společenství církví, Praha 2006.
- ČERNÝ, P. Vztah teologie a misiologie: Misiologická hermeneutika. In *Potřebujeme misiologii?: Pokud ano, proč ji nevyučujeme a systematicky ji nerozvíjíme? Sborník příspěvků z první konference Středoevropského centra misijních studií*. 1. vyd. Praha: Středoevropské centrum misijních studií, 2007. ISBN 978-80-903986-0-3.
- DAIGNEAULT, A. *Cesta nedokonalosti*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2013. Malý duchovní život. ISBN 978-80-7195-660-0.
- Epistolario di Padre Pio*: vol. II, 1979, s. 70–71.
- GALOT, J. *Who is Christ? A theology of the incarnation*. Chicago, IL: Franciscan Herald Press, c1981. ISBN 0819908134.
- GEAVERT, J. Evangelizace. In *Dizionario di pastorale giovanile*. Torino: LDC, 1989.
- GLASSER, A. F. Missiology. In ELWELL, W. A. (ed.) *Evangelical Dictionary of Theology*. Basingstoke, U.K.: Marshal Pickering, 1985b. ISBN 0-551-01272-2.
- HELLER, J. *Bůh sestupující: Pokus o christologii Starého zákona*. Praha: Kalich, 1994. ISBN 80-7017-780-2.
- IGNÁC Z LOYOLY. *Souborné dílo*. 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2005. Societas (Refugium Velehrad-Roma). ISBN 80-86715-42-6.
- LALLEMANT, L. *Spiritualita srdce: duchovní učení*. 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2009. Societas (Refugium Velehrad-Roma). ISBN 978-80-7412-038-1.
- MAREČEK, P. *Ježíšovo vzkříšení v evangeliích: výklad závěrečných kapitol kanonických evangelií*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2011, 335 s. ISBN 978-80-244-2942-7.
- MEISNER, J. *Myšlenky k nové evangelizaci Evropy*. Olomouc: Matice cyrilometodějská, 1998.

- MORAN, M. *Evangelizace s odvahou a citem*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2015. Katecheze do kapsy. ISBN 978-80-7195-861-1.
- NEGRISOLO, A, MANELLI, M. a CASTELLO, N. *Otec Pio z Pietrelciny: pohled do nitra stigmatizovaného kapucína*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2003, 241 s. Osudy (Karmelitánské nakladatelství). ISBN 80-7192-756-2.
- NORVALD, Y. *Quest for Authority: An Investigation of the Quest for Authority within the Ecumenical Movement from 1910 to 1974 and Evangelical Response*. Nairobi, Kenya: Evangel Publishing House, 1978, 144 s.
- OPATRŇY, A., LACHMANOVÁ K., ČERNÝ J., BALÍK J., MUCHA, P., MUSIL J. *Pastorační sborník 1996: Evangelizace*. Praha: Pastorační středisko při Arcibiskupství pražském, 1997, 42 s.
- PIUS XI. Quas Primas. In SUHARD, E. *Rozmach alebo úpadok cirkvi. Pastiersky list na Veľký pôst roku spásy 1947*. Košice: Verbum, 1948.
- PORSCH, F. *Evangelium sv. Jana*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1998, 215 s. Malý stuttgartský komentář. ISBN 80-7192-262-5.
- POSPÍŠIL, C. V. *Jako v nebi, tak i na zemi: náčrt trinitární teologie*. 2. vyd. Praha: Krystal OP; Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2010. Teologie. ISBN 978-80-87183-14-4.
- POSPÍŠIL, C. V. *Ježíš z Nazareta, Pán a Spasitel*. 2., upr. a rozš. vyd. Praha: Krystal OP, 2002, 330 s. Studium (Křesťanská akademie v Římě). ISBN 80-85929-53-8.
- RAHNER, K. Svátostné podložení laického stavu v církvi, *Teologické texty*, 1998, č. 1, s. 21–23.
- RAHNER, K., VORGRIMLER, H. *Teologický slovník*. Opr. dotisk 1. vyd. Praha: Zvon, 1996, 439 s. Theologica (Vyšehrad). ISBN 80-7113-212-8.
- SCHERER, J. A. Church Kingdom and Missio Dei. In VAN ENGEN, Ch. (ed.) *The Good News of the Kingdom*. Orbis Books, 1993, 85 s.
- Slovníček odborných výrazů, *Cesty katecheze*, 2009, č. 1, s. 26.
- STANČEK, E. a NOVÁKOVÁ, I. *Misijný fenomén*. Spišská Kapitula-Spišské Podhradie: Kňazský seminár biskupa Jána Vojtaššáka, 2002.
- TARGOSZ, L. *10 důvodů, proč věřím v evangelizační akce*. Albrechtice: Pro Misijní společnost Život vydalo Nakladatelství Křesťanský život, c1999, 105 s. ISBN 80-7112-049-9.
- URBAN, J. E. O pravé evangelizaci, *Teologické texty*, 1992, č. 1, s. 19.
- VANIER, J. *Aimer jusqu'au bout* (Milovat až do krajnosti). Québec: Novalis, 1996.
- VERKUYL, J. *Contemporary Missiology: An Introduction*. Grand Rapids: Eerdmans, 1978. ISBN 0-8028-0363-6.
- WRIGHT, C. *The Mission of God: Unlocking the Bible's Grand Narrative*. Nottingham: IVP, 2006.
- WRIGHT, C. *The Old Testament and Christian Mission*. Evangel, Summer 1996.
- YORK, J. V. *Misie ve věku Ducha*. Albrechtice: Křesťanský život, c2009. ISBN 978-80-7112-143-5.

CÍRKEVNÍ DOKUMENTY

Codex iuris canonici – Kodex kanonického práva. Praha: Zvon, 1994.

FRANTIŠEK. *Evangelii gaudium: apoštolská exhortace o hlásání evangelia v současném světě.* 1. vyd. Praha: Paulínky, 2014, 183 s. ISBN 978-80-7450-118-0.

JAN PAVEL II. *Catechesi tradendae: Apoštolská exhortace* (16. října 1979). Řím: Křesťanská akademie Řím, 1982.

JAN PAVEL II. *Christifideles laici: Posynodní apoštolský list* (30. prosince 1988), Zvon, Praha 1990.

JAN PAVEL II. *Redemptoris missio: O stálé platnosti misijního poslání* (7. prosince 1990.) 1. vyd. Praha: Zvon, 1994. ISBN 80-7113-101-6.

Katechismus katolické církve. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2001. 817 s. ISBN 80-7192-488-1.

KONGREGACE PRO KLÉRUS. *Všeobecné direktorium pro katechizaci.* Praha: Sekretariát České biskupské konference, 1998.

PAVEL VI. *Ad gentes: Dekret o misijní činnosti církve* (7. prosince 1965). Praha: Zvon, 1995.

PAVEL VI. *Dei Verbum: Věroučná konstituce o Božím zjevení* (18. listopadu 1965). Praha: Zvon, 1995.

PAVEL VI. *Dignitatis humanae: Deklarace o náboženské svobodě* (7. prosince 1965). Praha: Zvon, 1995.

PAVEL VI. *Evangelii nuntiandi: Apoštolská exhortace: hlásání evangelia*, (8. prosince 1975.) 1. vyd. Praha: Zvon, 1990, 75 s. ISBN 80-7113-026-54.

PAVEL VI. *Lumen gentium: Věroučná konstituce o církvi* (21. listopadu 1964). Praha: Zvon, 1995.

ELEKTRONICKÉ ZDROJE

Farní evangelizační buňky [online]. [cit. 2016-02-02].

Dostupné z: <http://www.evangelizacnibunky.cz/>.

Františkánské misie [online]. [cit. 2016-02-02].

Dostupné z: <http://www.frantiskanskemisie.cz/obnovy/>.

Koinonia Jan Křtitel [online]. [cit. 2016-02-02]. Dostupné z: <http://www.koinonia.cz/>.

Škola evangelizace sv. Ondřeje, Nová Evangelizace [online]. [cit. 2016-02-02].

Dostupné z: <http://www.novaevangelizace.cz/nova-evangelizace>.

Škola křesťanského života a evangelizace Marie z Nazaretu, Matky církve [online].

[cit. 2016-02-02]. Dostupné z: <http://www.skolamarie.cz/>.

Škola křesťanského života a evangelizace svaté Marie z Nazaretu, Matky církve [online].

[cit. 2016-02-02]. Dostupné z: <http://www.szkolazycia.info/cz/szkola/historia>.

8. Seznam zkratek

aj.	a jiné
apod.	a podobně
atd.	a tak dále
např.	například
srov.	srovnej
sv.	svatý
tzn.	to znamená

Zkratky církevních dokumentů

AG	Ad gentes
CIC	Codex iuris canonici
ChL	Christifideles laici
CT	Catechesi tradendae
DH	Dignitatis humanae
DV	Dei Verbum
EG	Evangelii gaudium
EN	Evangelii nuntiandi
KKC	Katechismus katolické církve
LG	Lumen gentium
RM	Redemptoris missio

Zkratky biblických knih

Ef	Efezským
Ex	Exodus
Ez	Ezechiel
Fm	Filemonovi
Fp	Filipským
Ga	Galatským
Gn	Genesis
Iz	Izaiáš
J	Jan
Jk	List Jakubův
Jr	Jeremiáš
Ko	Koloským
L	Lukáš
Mk	Marek
Mt	Matouš
Ř	Římanům
Sk	Skutky apoštolů
Tt	Titovi
Zj	Zjevení Janovo
Ž	Žalmy
Žd	Židům

1J	1. Janův
1K	1. Korinským
2K	2. Korinským
1Te	1. Tesalonským
2Te	2. Tesalonským
1Tm	1. Timoteovi
2Tm	2. Timoteovi
1Pt	1. Petrův
2Pt	2. Petrův

9. Abstrakt

NĚMCOVÁ, M. Evangelizace jako úkol křesťana – Srovnání praktických příkladů vybraných evangelizačních konceptů, České Budějovice 2016. Diplomová práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Teologická fakulta. Katedra etiky, psychologie a charitativní práce. Vedoucí práce A. Křišťan.

Klíčová slova: evangelizace, misie, misionář, církev, křesťan, evangelizační koncept.

Práce se zabývá tématem evangelizace a vybranými evangelizačními koncepty uplatňovanými v současnosti na území České republiky. Evangelizace je představena jako zásadní úkol církve a křesťana, který vyplývá z Ježíšova misijního příkazu hlásat evangelium všemu stvoření. O evangelizaci je v práci pojednáno na teologických základech misiologie, trinitologie, christologie, mariologie a ekleziologie. Dále je v práci nastíněno, jak by měl vypadat misionář podle vzoru Ježíše Krista, jeho kvality a obsah a metody jeho hlásání radostné zvěsti. Práce seznamuje s těmito evangelizačními koncepty: Škola křesťanského života a evangelizace Marie z Nazaretu, Matky církve, františkánská misie, Koinonia Jan Křtitel a farní evangelizační buňky, a uvádí jejich srovnání z hlediska cílů, metod a některých teoretických poznatků z této práce.

10. Abstract (abstrakt v angličtině)

Evangelization as a Christian duty – Comparing practical examples of selected evangelization concepts

Keywords: evangelization – mission – missionary – the Church – Christian – evangelization concept

Diploma thesis deals with the theme of evangelization and selected evangelization concepts which are nowadays applied in the Czech Republic. Evangelization is presented as an essential task of the Church and Christians. This task is based on Jesus missionary command to preach the Gospel to all creation. Evangelization is analyzed from the point of theological foundation of missiology, trinitology, Christology, Mariology and ecclesiology. Thesis also outlines which qualities the missionary who follows example of Jesus Christ should have, what content and methods of preaching Gospel should be employed. This paper acquaints with following evangelization concepts: School of Christian Life and Evangelization of Mary of Nazareth, the Mother of the Church, Franciscan missionary work, Koinonia of Saint John the Baptist and the Parish evangelization cells. The thesis provides comparison in terms of objectives, methods and partial theoretical findings.